видавництво
АТЛАНТ

Олена ЧЕБОТАРЬОВА
Вікторія ГНАТЕНКО

Технології

підручник для осіб з особливими освітніми потребами (F 70)

4 клас
Частина 2

Олена ЧЕБОТАРЬОВА
Вікторія ГНАТЕНКО

ТЕХНОЛОГІЇ

підручник для осіб з особливими
освітніми потребами (F 70)

4 клас

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
«ВИДАВНИЦТВО АТЛАНТ»
2026

УДК 373.3.016:[68+7]]*кл4(075.2.056.313)
Ч-31

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.03.2026 р. № 497)

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

Підручник створено за «Типовою освітньою програмою для 3–4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку»
(розробленою під керівництвом Чеботарьової О. В.)

Електронний додаток до підручника
https://lms.e-school.net.ua/courses/course-v1:ATLANT+CS1008+2026_T1/course/

Чеботарьова О. В., Гнатенко В. С.
Ч-31 Технології : підручник для осіб з особливими освітніми потребами (F 70) 4 кл. (у 2-х частинах), частина 2: Олена Чеботарьова, Вікторія Гнатенко. — Київ : ТОВ «ВИДАВНИЦТВО АТЛАНТ», 2026. — 128 с. : іл.

ISBN 978-617-8658-16-8

УДК 373.3.016:[68+7]]*кл4(075.2.056.313)

Умовні позначення

Зверни увагу!

Прочитай і відгадай / подумай

Назви

Зроби / спробуй створити

Уважно роздивись / подивись, розглянь.

ISBN 978-617-8658-16-8

© Чеботарьова О. В., Гнатенко В. С., 2026
© ТОВ «ВИДАВНИЦТВО АТЛАНТ»,
оригінал-макет, 2026,
художнє оформлення, 2026

РОБОТА З ПАПЕРОМ І КАРТОНОМ

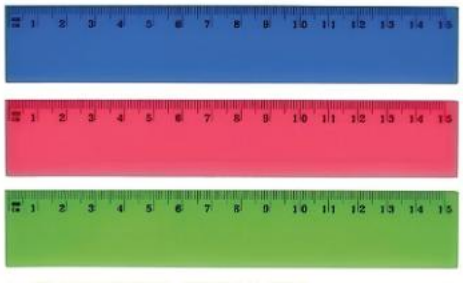

Інструменти

Матеріали

Картон

Папір

Ножиці, пензлик, олівець, гладилка, лінійка — це **інструменти**.
Папір, картон — це **матеріали**.

Організація робочого місця

Об’ємна аплікація

Півник

1. Обведи тулуб півника.

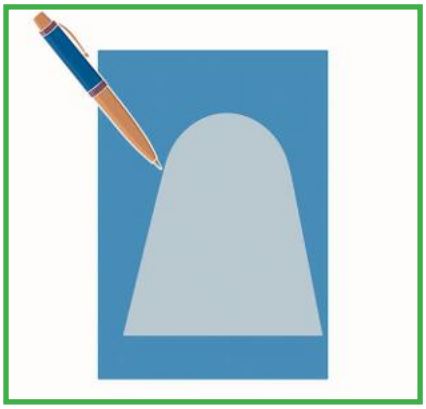

2. Виріж за шаблоном.

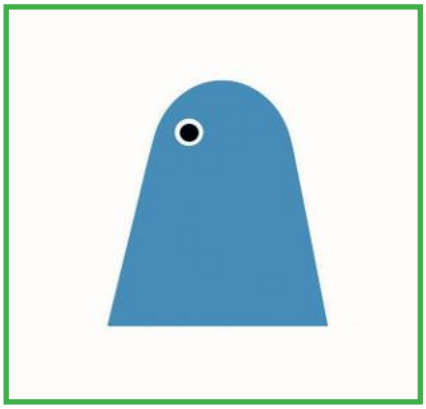

3. Виріж різнокольорові смужки.

4. Зігни смужки навпіл.

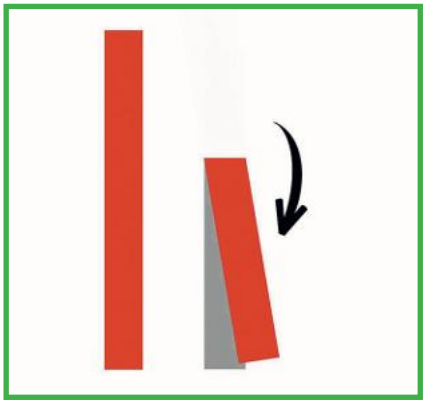

5. За допомогою клею з’єднай деталі

6. Обведи деталі за шаблоном і виріж.

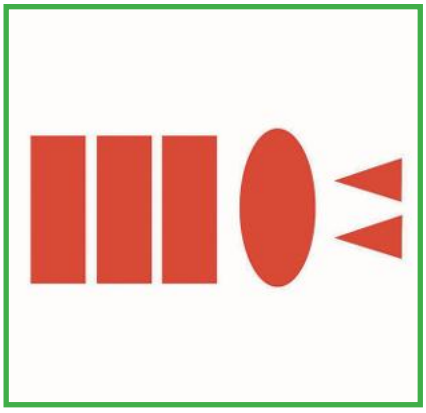

7. Приклей деталі за зразком.

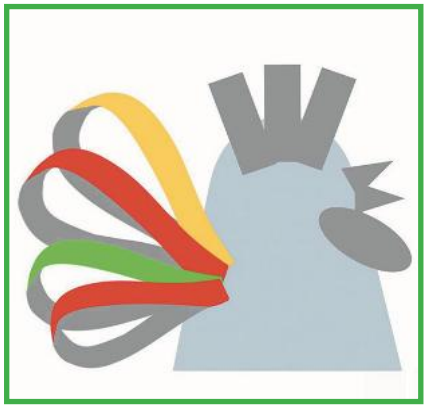

Півник готовий.

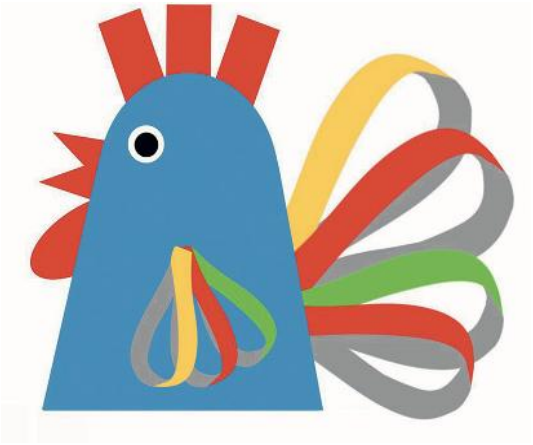

Рибка

1. Обведи тулуб рибки за шаблоном.

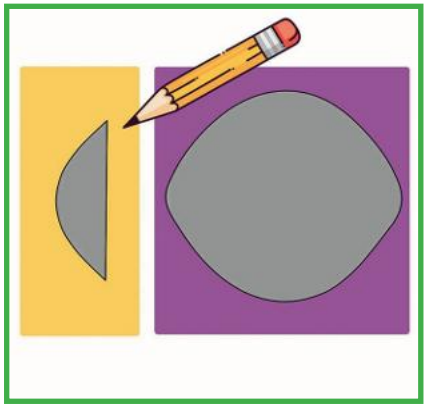

2. Виріж тулуб і голову.

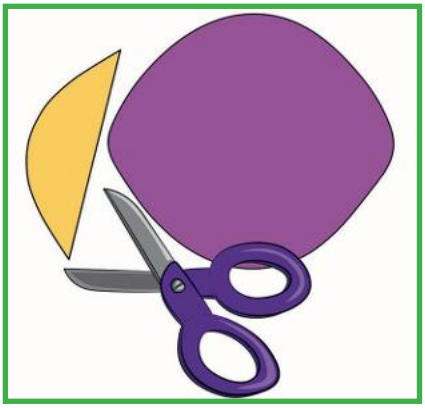

3. Виріж різнокольорові смужки.

4. Зігни смужки навпіл.

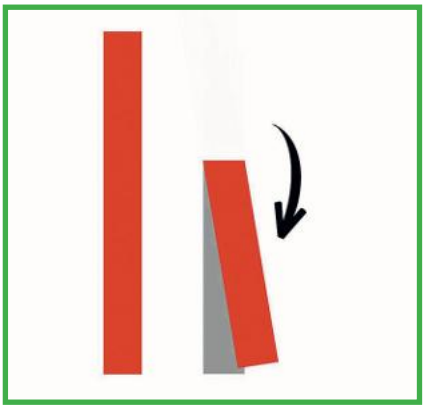

5. За допомогою клею з’єднай деталі.

6. Приклей деталі на тулуб.

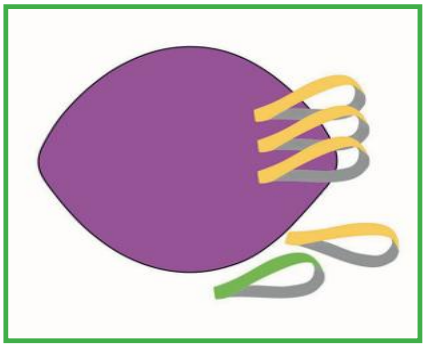

7. Приклей деталі за зразком.

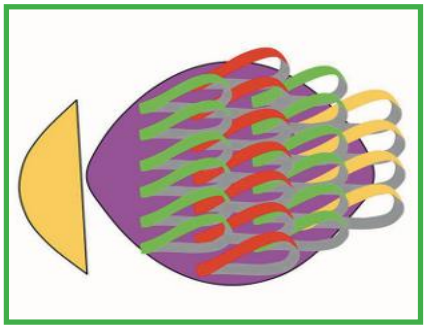

Рибка готова.

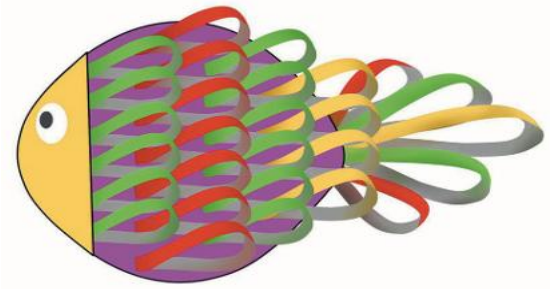

А ось як іще можна виготовити рибку.

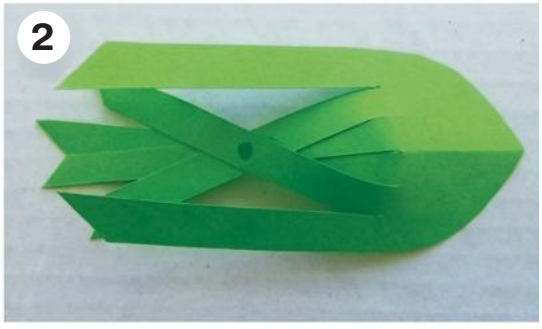

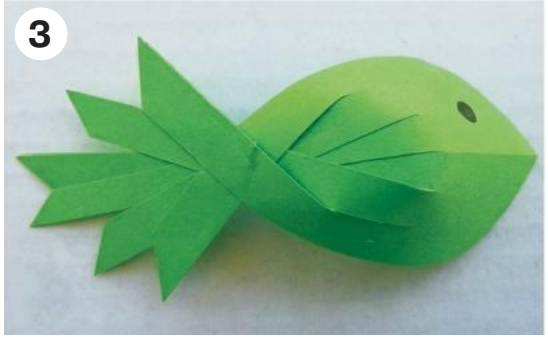

Павич

Спробуй самостійно або з допомогою дорослих виготовити виріб за зразком.

Розглянь уважно малюнок. Назви птахів, які на ньому зображені. Який птах зайвий? Чому?

Роздивись аплікації із кольорових смужок.
Обери зразок, який тобі сподобався найбільше.
Підготуй необхідні матеріали та інструменти.
Виготов виріб.

Об’ємні вироби

Квітка

1. За допомогою лінійки накресли на папері прямі лінії.

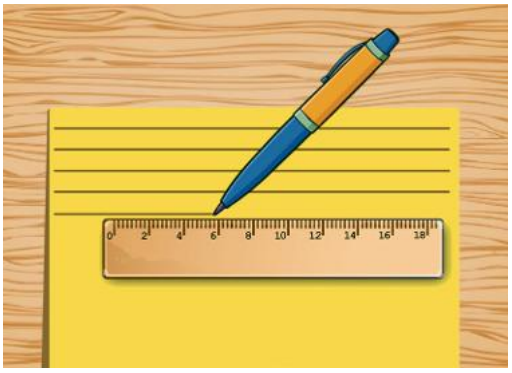

2. За лінією контуру розріж папір на смужки.

3. За допомогою клею з’єднай смужки.

4. Наклей так, щоб утворився круг.

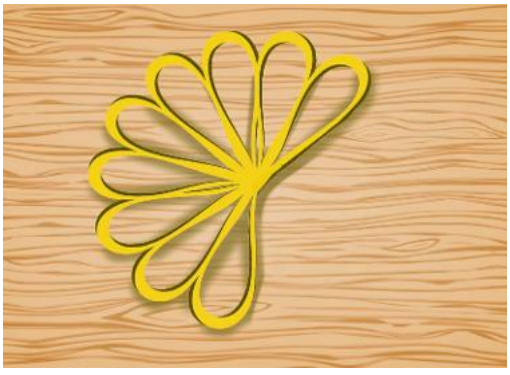

Новорічна квітка готова.

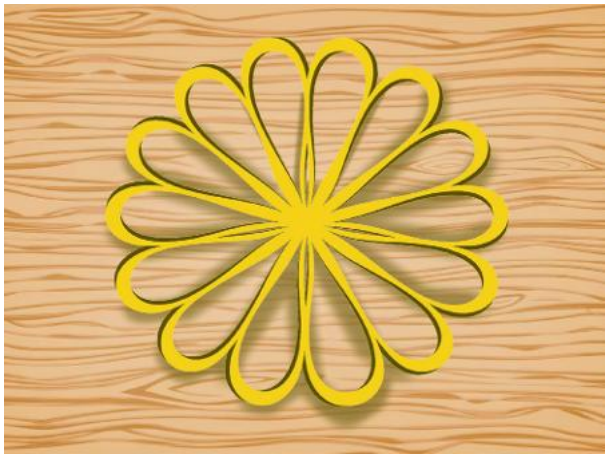

Сонечко

1. З паперу виріж круг і наріж смужки паперу однакової довжини.

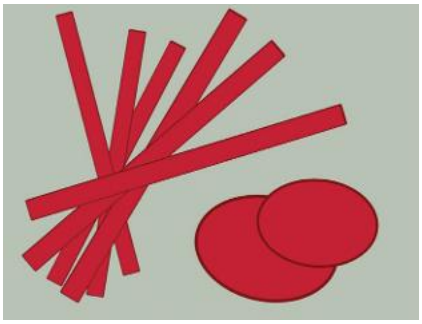

2. Підготуй деталі за зразком.

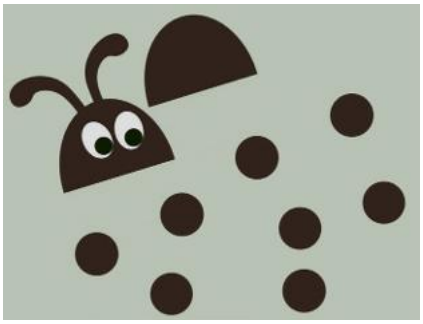

3. За допомогою клею з'єднай смужки та наклей їх на круг.

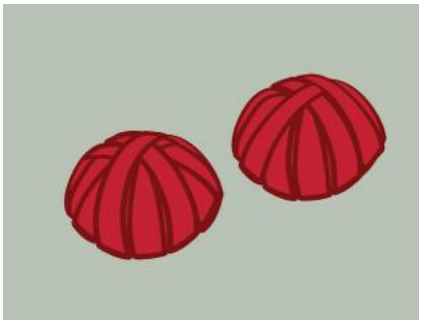

4. За зразком приклей інші деталі.

Уважно роздивись малюнок.
Що забула намалювати художниця?

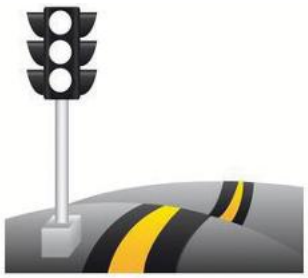

Гербера

1. Візьми папір помаранчевого кольору. За допомогою трафарету намалюй кружечки різного розміру і виріж їх. Склади папір ріжком.

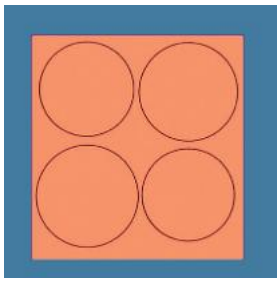
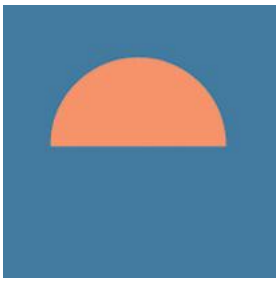

2. Обріж краї, як показано на малюнку.

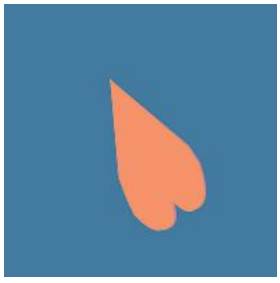
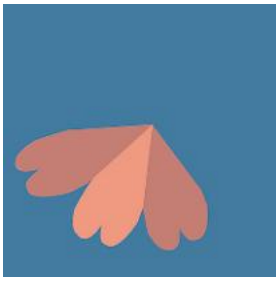
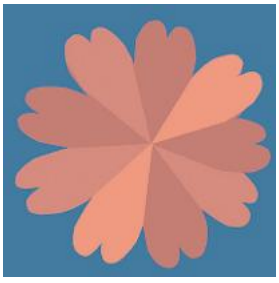

3. Приклей деталі квітки за зразком. Зроби серединку, стебло, листочок.

Гіацинт

1. Аркуш зеленого паперу скрути у трубочку й заклей по краю. Це буде стебло.

2. Аркуш кольорового паперу розріж на 4 частини. Кожну частину склади навпіл і від лінії згину зроби надрізи, не дорізуючи до кінця. Намасти заготовку клеєм.

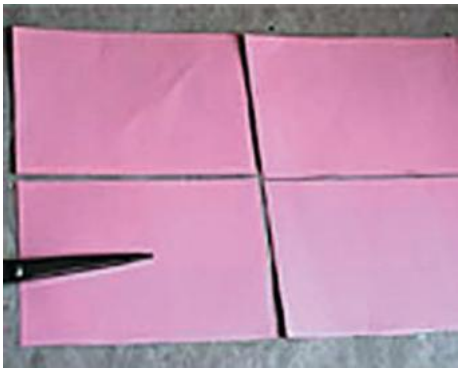

3. Візьми одну заготовку і приклей до стебла за зразком.

4. Наступну заготовку приклей до стебла трохи нижче. Так само приклей решту заготовок. Відігни пелюстки назовні.

Спробуй зробити кілька гіацинтів різного кольору. Ти отримаєш букет, яким зможеш прикрасити оселю або привітати рідних чи друзів.

Прочитай і відгадай загадки про квіти.
Яка із цих квіток цвіте навесні, а яка — влітку?

Із малої цибулини
виріс весняної днини,
до нарциса привітався
та на грядці запишався.
(Тюльпан)

Наче сонце — серединка,
Пелюстків біла хустинка.
Знає бджілка і мурашка,
Що звуть квіточку…
(Ромашка)

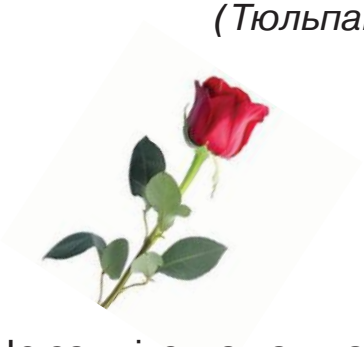

Що за квіточка пахуча,
Дуже гарна та колюча,
Рвать себе не дозволяє,
Колючками всіх лякає?
(Троянда)

Зірка з небес злетіла —
І з'явилась квітка біла.
Ніжний запах чути скрізь.
Зветься квіточка…
(Нарцис)

Запалали в чистім полі,
Наче крапельки червоні.
То палає в полі так
Польовий червоний…
(Мак)

Сонечко в траві зійшло,
Усміхнулось, розцвіло.
Згодом стало біле-біле
І за вітром полетіло.
(Кульбаба)

Троянда

1. Виріж кілька рівних кругів із картону різного кольору. Наприклад, червоного, жовтого, рожевого. Щоб круги вийшли однаковими, можна використовувати денце склянки.
2. Зроби із круга спіраль, як показано на картинці, та скрути її у трояндочку. Кінець закріпи шматочком прозорого скотчу.
3. З довгої смужки зеленого паперу скрути стеблинку, приклей до трояндочки. Можна прикрасити готову троянду також листочком біля її основи.

Роздивись уважно малюнок. Що забула намалювати художниця?

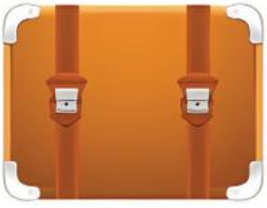

Смачна цукерка

Візьми аркуш паперу й обріж його по краях за зразком.

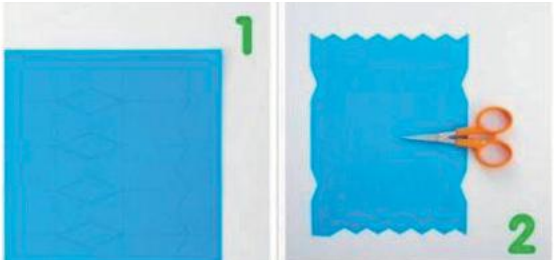

За допомогою лінійки та олівця познач межі обгортки. Склади папір «гармошкою» і виріж за зразком. Це буде заготовка цукерки.

Загорни заготовку у вигляді цукерки та перев'яжи ниткою з обох боків за зразком.

Можна зробити багато різнокольорових цукерок і прикрасити їх на свій смак.

Слоненя

1. Намалюй тулуб слона за шаблоном.

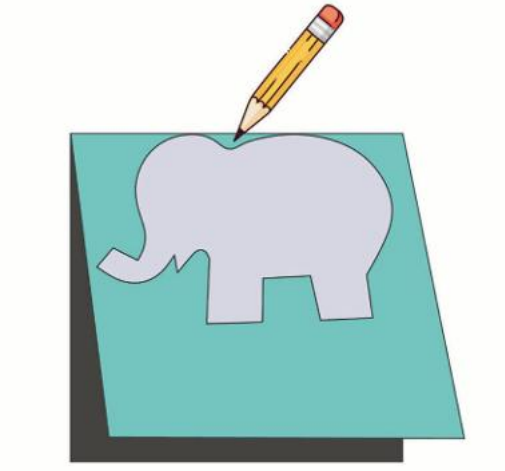

2. Виріж.

3. За допомогою клею з'єднай частини хобота.

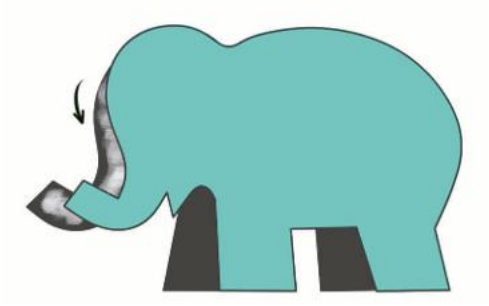

4. Склади аркуш паперу «гармошкою».

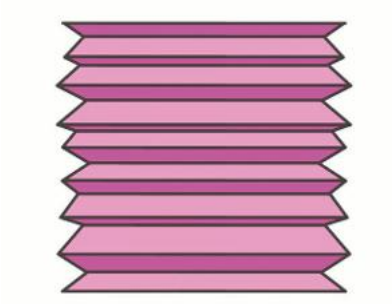

5. Зроби надріз у верхній частині шиї та просунь через нього папір, складений «гармошкою».

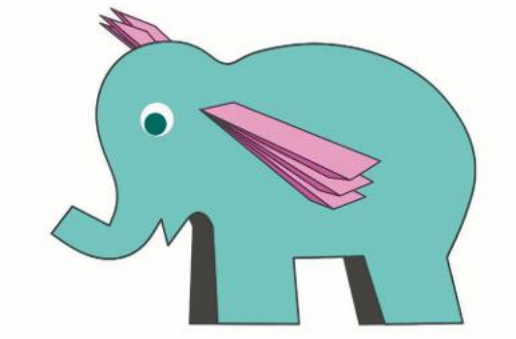

6. Сформуй вуха. Наклей очі. Слоненя готове.

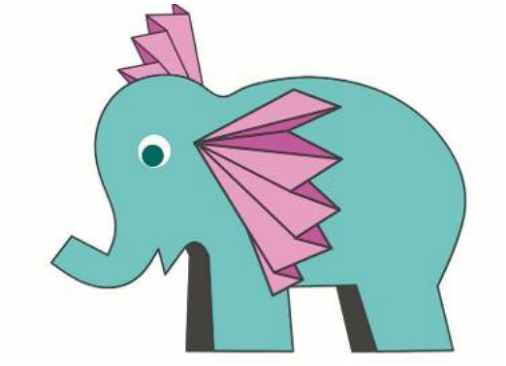

Метелик

1. Візьми квадратний аркуш паперу.

2. Зігни аркуш по діагоналі «гармошкою».

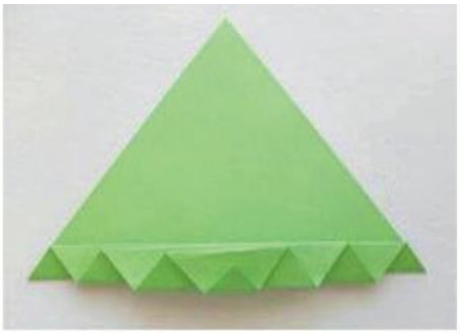

3. Зроби 2 деталі для крил метелика.

4. З'єднай крила за допомогою мотузки.

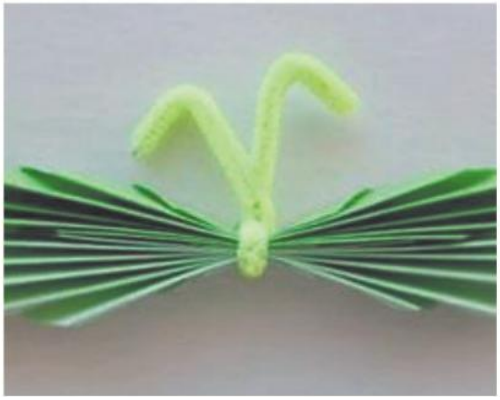

5. Розправ крила й отримаєш метелика.

6. Зроби декількох різнокольорових метеликів.

Їжачок

Спробуй самостійно або з допомогою дорослих виготовити виріб за зразком.

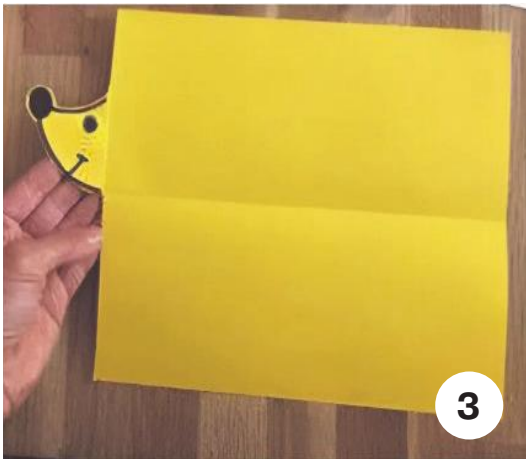

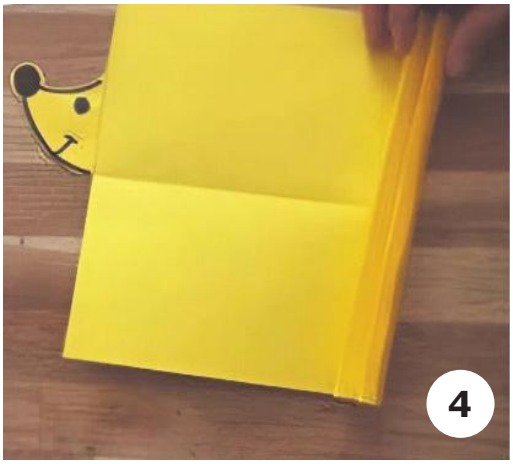

Роздивися зображені вироби.
Спробуй виготовити виріб, який тобі сподобався.

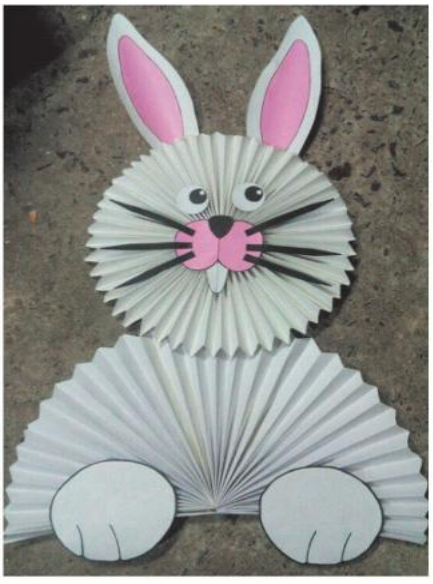

Настінна прикраса «Полуниця»

1. Аркуш червоного паперу склади навпіл, а потім іще раз. Намалюй контур половини полуниці й виріж.

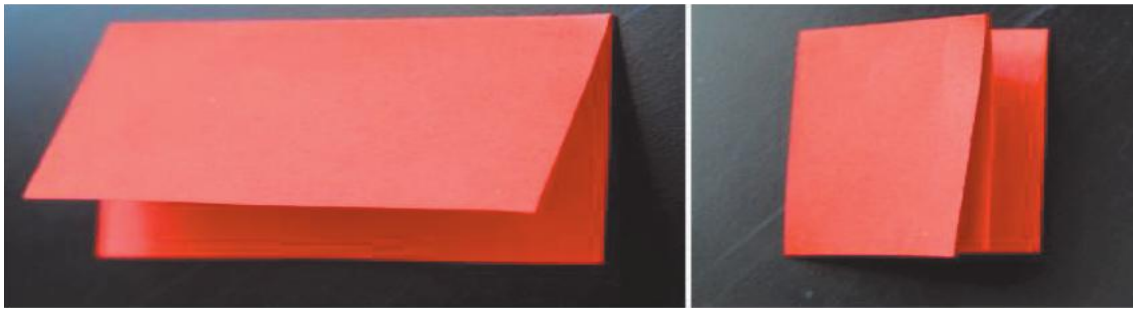

2. Склади аркуш зеленого паперу за зразком. Намалюй контур половини плодоніжки полуниці й виріж.

3. З'єднай деталі за зразком. Білим олівцем намалюй на полуниці крапочки.

4. Так само зроби декілька полуниць. Виріж і приклей листочки.

5. Візьми зелену мотузку і нанижи на неї готові полуниці. Отримаєш настінну прикрасу.

Розглянь зображення предметів.
Розкажи, для чого потрібні ці предмети.
Хто ними користується? Які з них є в тебе вдома?

Кулькова прикраса

Спробуй самостійно або з допомогою дорослих виготовити виріб за зразком.

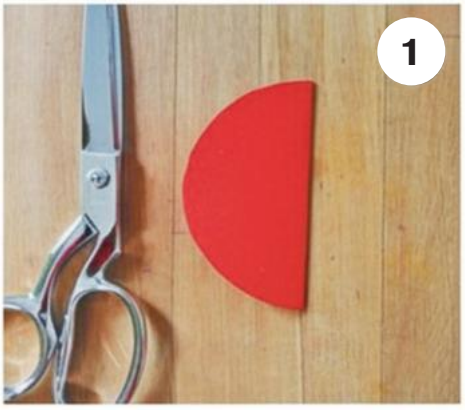

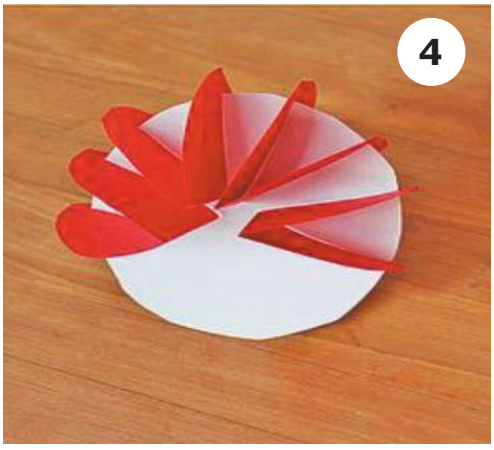

Ластівка

1. Зігни чорний картон навпіл.

2. Обведи олівцем шаблон ластівки.

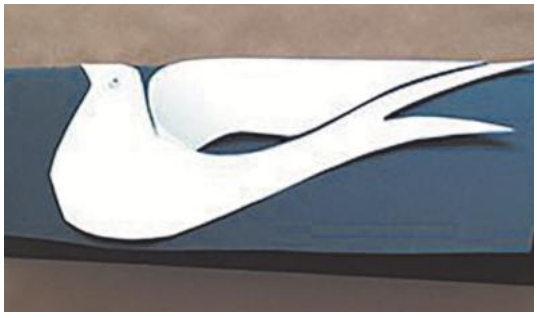

3. Виріж.

4. Розріж за зразком.

5. З білого паперу виріж животик і приклей до заготовки очей та дзьоба.

6. Білим олівцем намалюй крила. Ластівка готова.

Виготовлення виробів у техніці оригамі

Із винаходом паперу почало розвиватися мистецтво складання фігурок із цього матеріалу — **оригамі**. У перекладі з японської мови оригамі означає «складений папір».

Спробуй скласти за малюнками базову форму для оригамі.

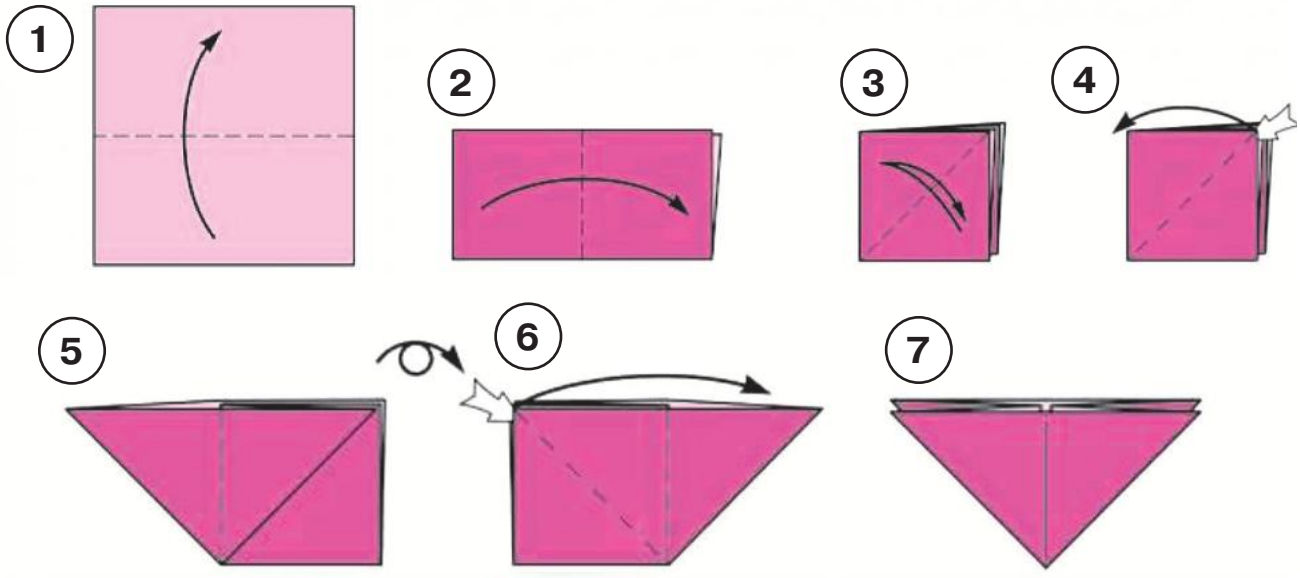

На її основі можна зробити багато цікавих фігурок.

Жабка

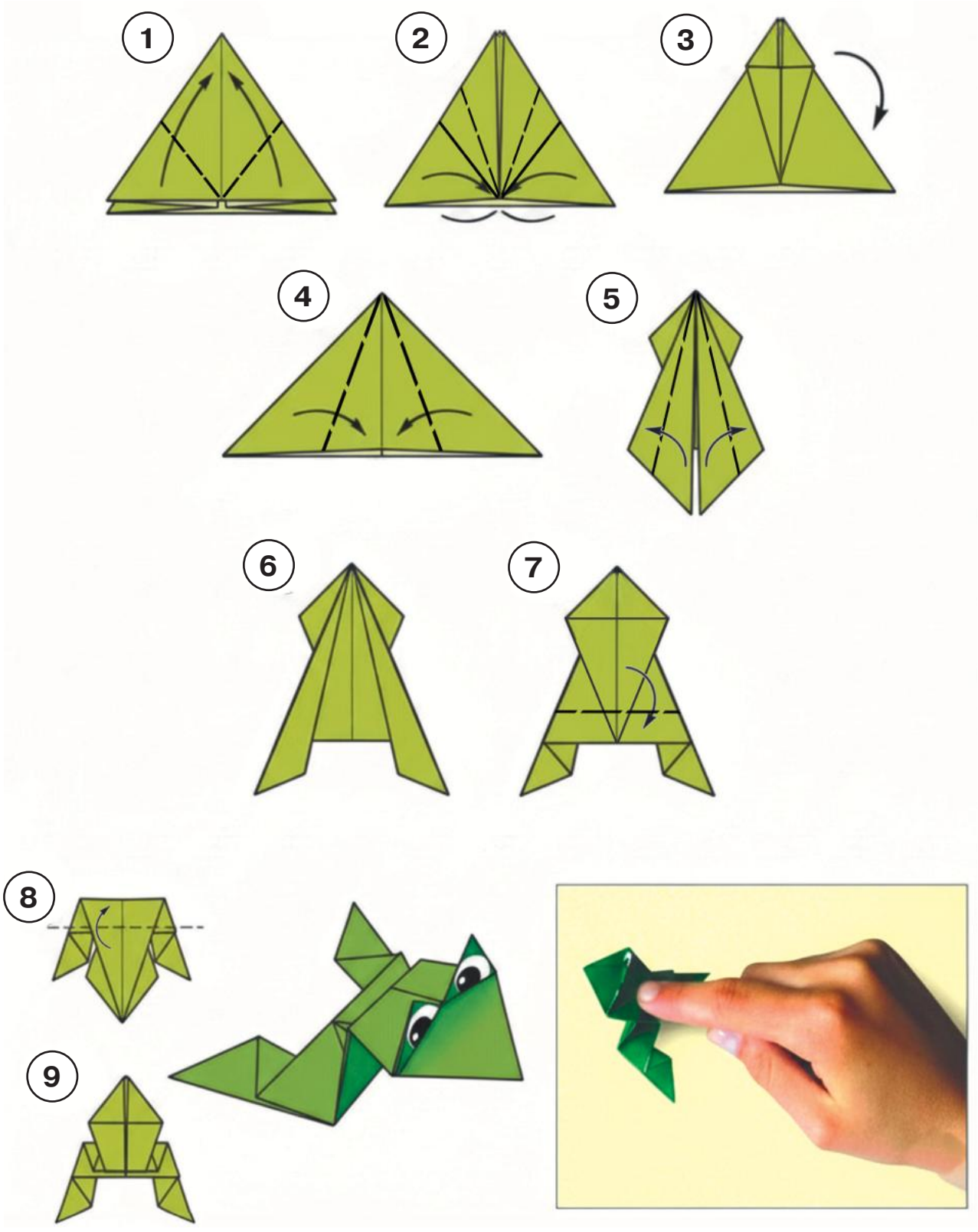

Банани

Наче місяць, наче ріг,
Шкірка — наче восьминіг.
Це росте банан тропічний,
Фрукт смачний та екзотичний.

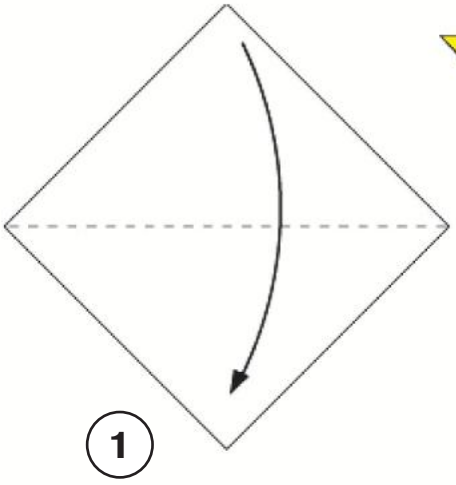

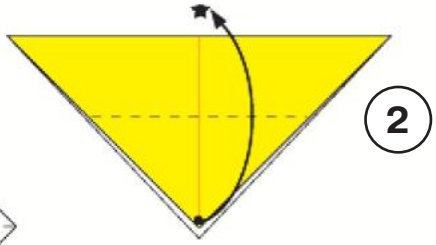

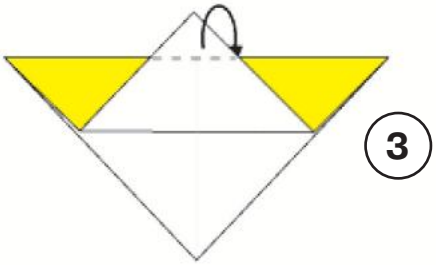

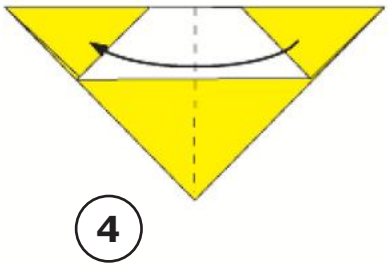

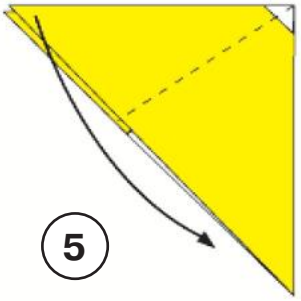

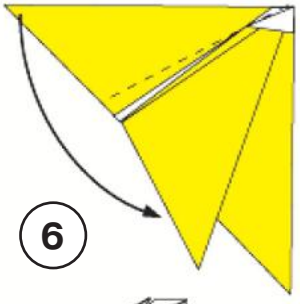

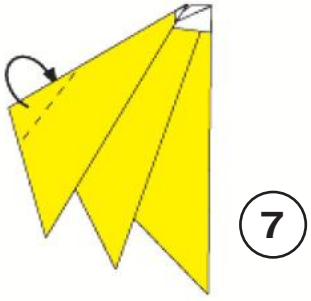

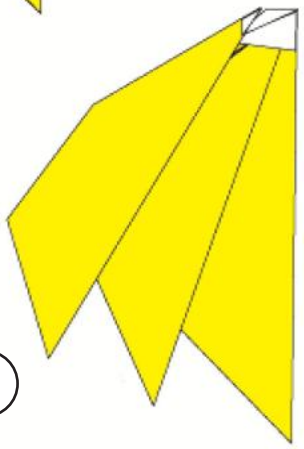

Кавун

Примостився на баштані
в посмугованій піжамі.
Вигріває круглі боки,
що смачним налиті соком.
(Кавун)

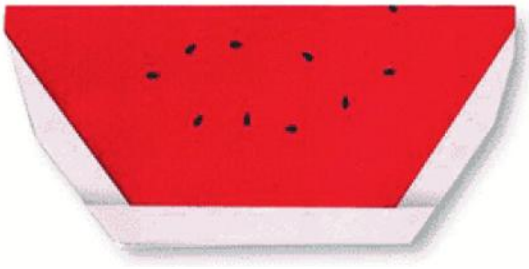

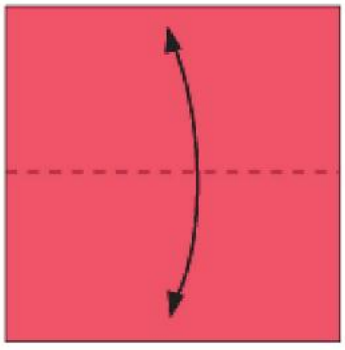

1

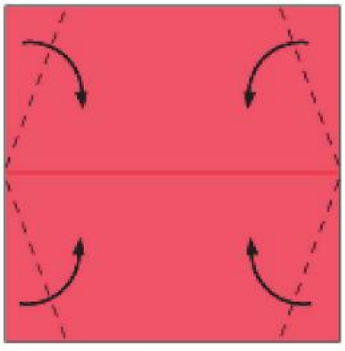

2

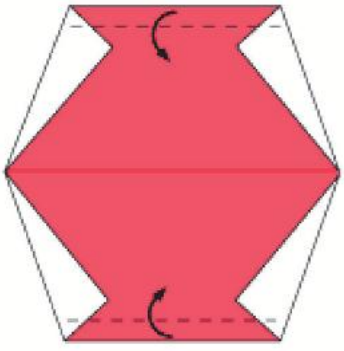

3

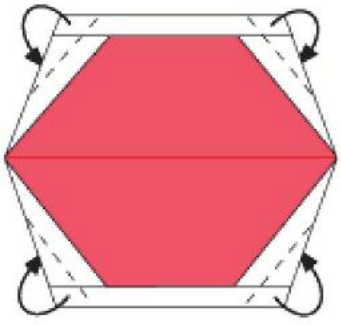

4

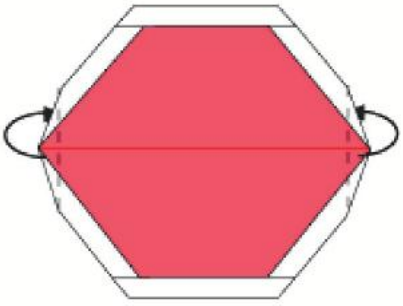

5

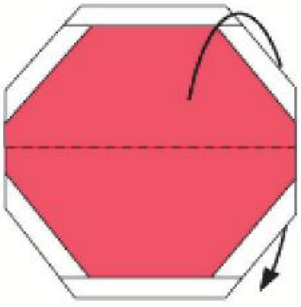

6

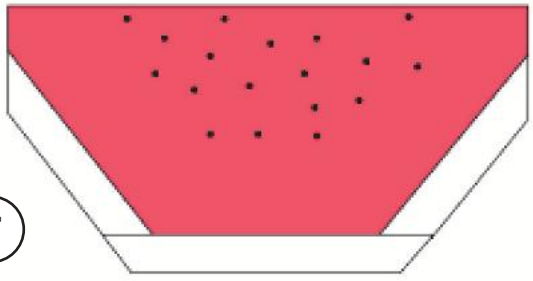

7

Жираф

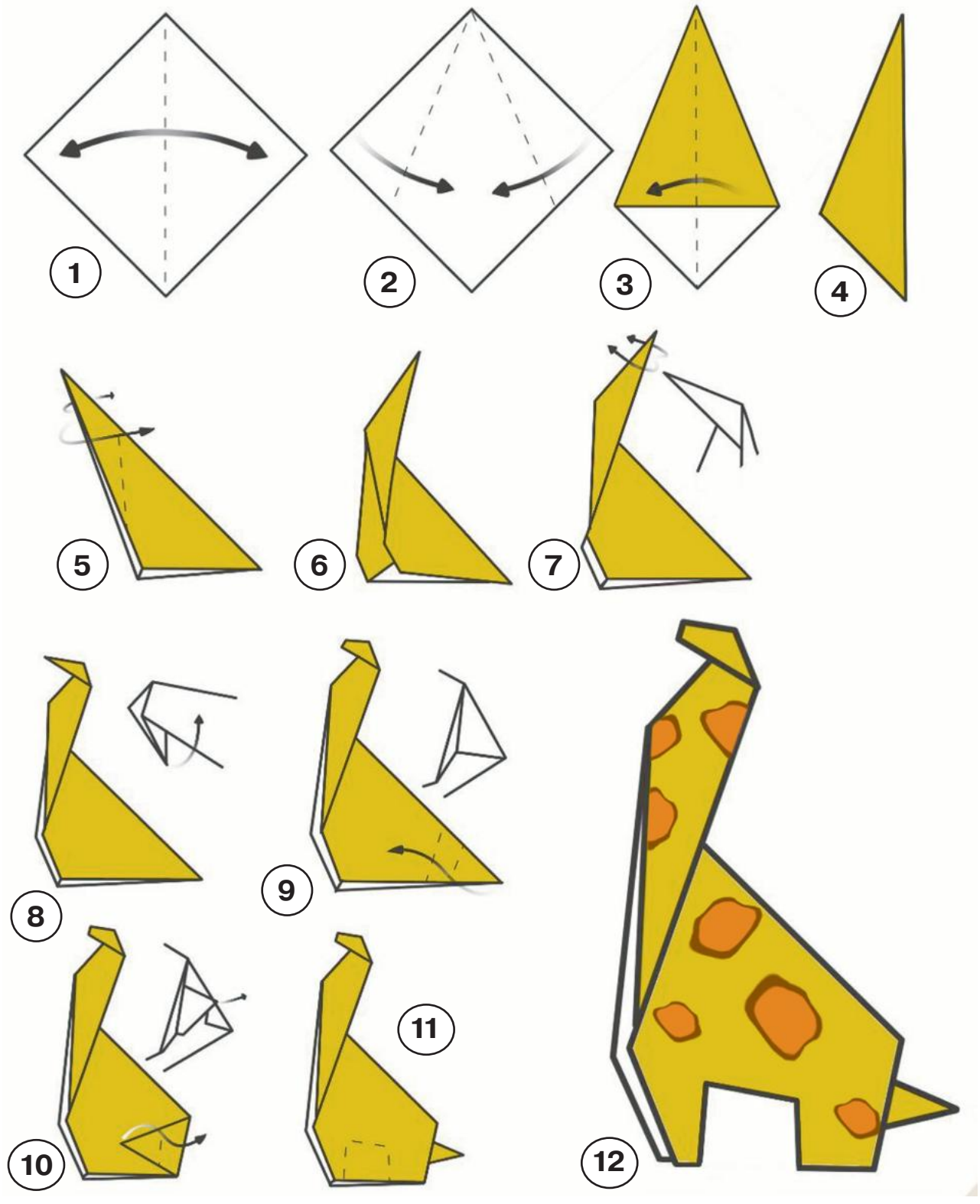

Будинок

Ця будівля є повсюди,
В ній живуть хороші люди.
Він складається з цеглинок.
Називається… (Будинок)

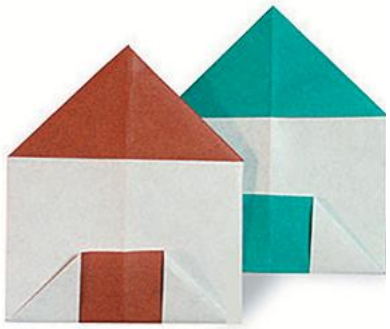

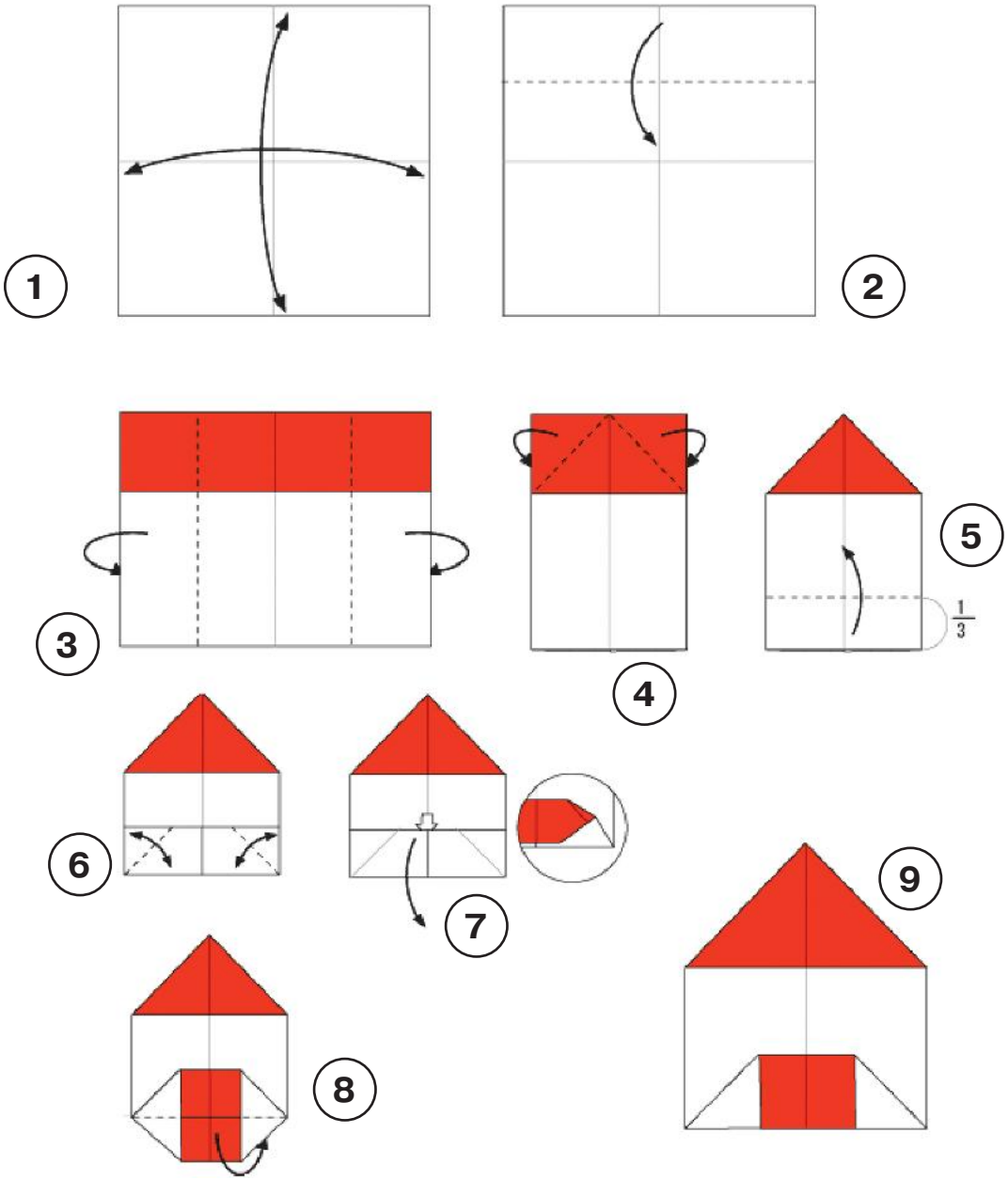

Сукня

Дівчата її одягають,
на святах у ній сяють.
(Сукня)

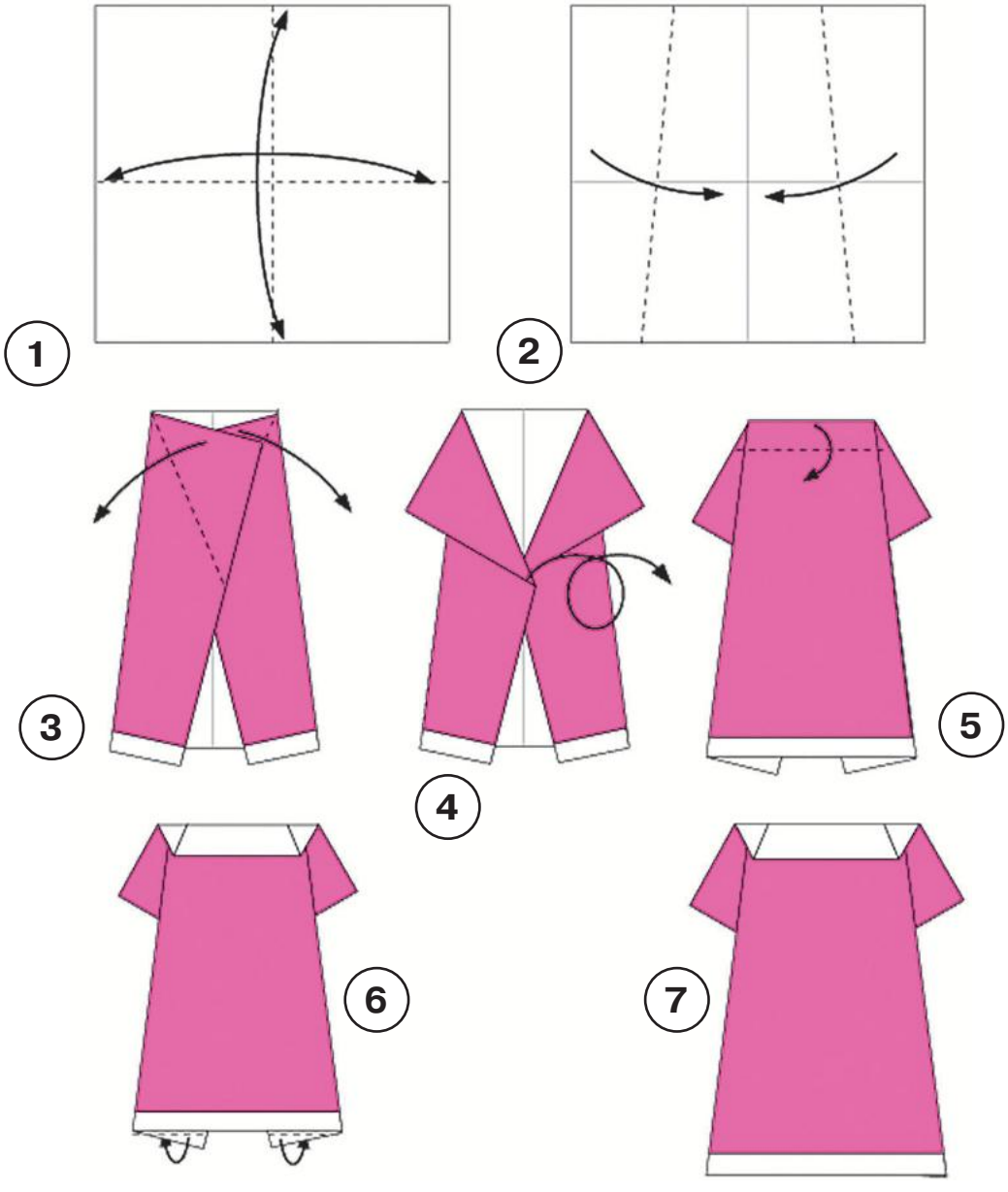

Пальто

Нас від холоду ховає,
часто капюшона має.
(Пальто)

1

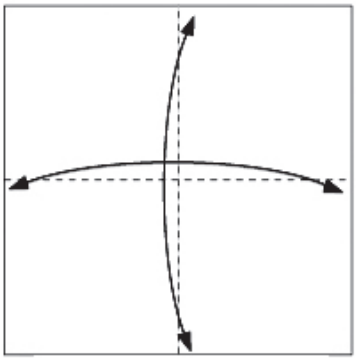

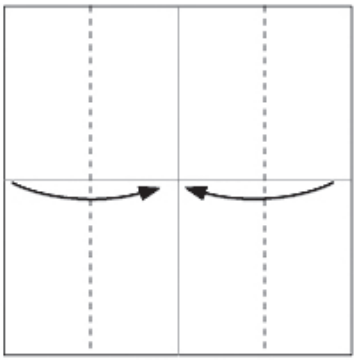

2

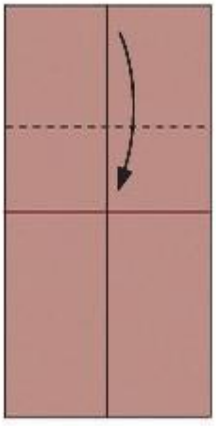

3

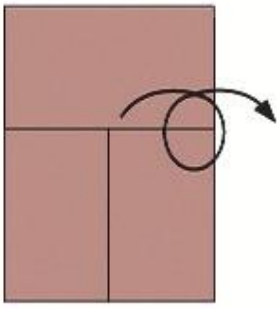

4

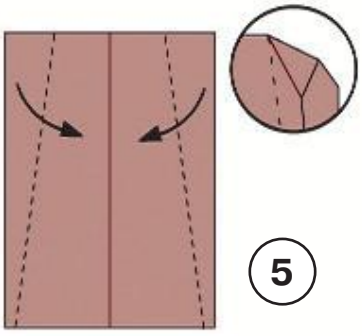

5

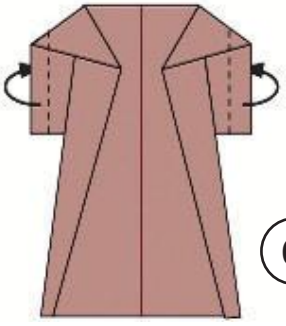

6

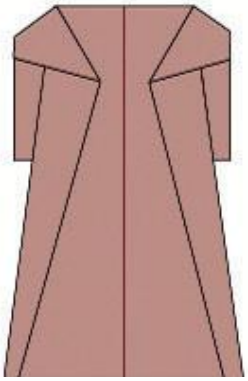

7

Робота з текстильними матеріалами

Нитки та їх застосування

Нитки виготовляють із різних матеріалів: льону, бавовни, вовни вівці, із клубочків, що заготовляє на дереві личинка метелика-шовкопряда, із деревини та навіть **нафти**.

Матеріали рослинного походження

Льон

Бавовна

Матеріали тваринного походження

Шовкопряд

Вівця

Ангорський кролик

Альпака

Матеріали штучного походження

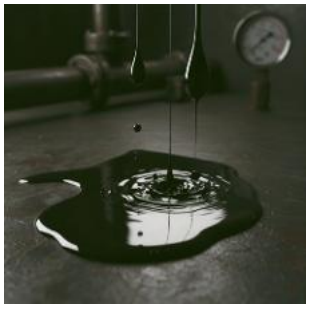

Нафта

Ялинка

Запам’ятай слова: шовкопряд, нафта. Нафта — це паливна корисна копалина, яку видобувають із землі.

Види ниток

Нитки для шиття

Нитками пришивають ґудзики, шиють одяг і білизну.

Пряжа для в’язання

Із пряжі в’яжуть теплі речі: шапки, шарфи, рукавиці, шкарпетки, светри.

Нитки для вишивання

Нитками вишивають рушники, скатертини, серветки, оздоблюють одяг.

Тасьма

Шпагат

Тасьмою оздоблюють одяг із тканини.

Шпагат — це товсті нитки для зав'язування, упаковування різних предметів.

Ґудзики

Ґудзики пришивають до різного одягу. Це може бути сорочка, кофта, сукня, пальто або куртка. Пришивають ґудзики голкою через отвори, які є на них.

Ґудзики бувають різної форми: круглі, овальні, квадратні, прямокутні тощо. На ґудзику може бути 1, 2 або 4 отвори.

Подумай і дай відповіді на запитання.

1. Для чого потрібні ґудзики?

2. Якої форми бувають ґудзики?

3. Скільки отворів може бути на ґудзику?

Тканина

Тканину виробляють із ниток. Із тканин шиють одяг і білизну. Тканини бувають різного кольору.

Тканину можна:

різати ножицями

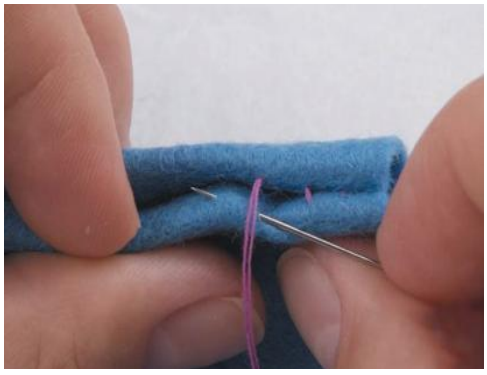

зшивати

використовувати для вишивання

наклеювати

прати

розривати

Виробництво тканин

Спробуй практично порівняти тканину та папір. Дай відповіді на питання.

Папір		Тканина
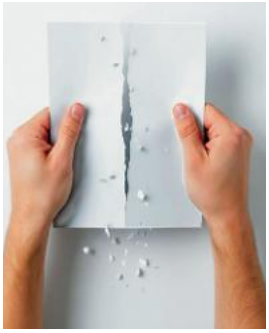	*Що легше рветься?*	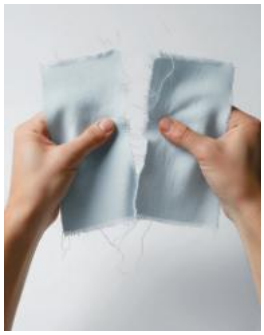
	Що м'якіше?	
	Що менше мнеться?	

Інструменти та матеріали для роботи із тканиною

Голки

Наперсток

Нитки

Ножиці

Гольник

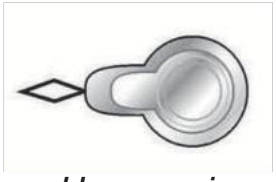

Нитковдівач

Шматочок мила або крейди

Організація робочого місця

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ РОБОТИ ЗІ ШВЕЙНОЮ ГОЛКОЮ

1. Зберігай голку в гольнику.
2. Під час роботи не тримай пальці лівої руки напроти проколу тканини.
3. Не залишай голку в тканині чи у своєму одязі.
4. Ніколи не бери голку в рот!
5. Не відкушуй нитку зубами.
6. Передавай голку тупим кінцем (вушком).
7. Перевіряй кількість голок до початку роботи й після її завершення.
8. Обов'язково знаходь загублені голки.

Роздивись малюнки та дай відповіді на питання.

1. Як потрібно передавати ножиці, голку?

2. Де зберігають голки?

3. Для чого на палець надягають наперсток?

4. Чому голка має бути завжди з ниткою?

Робота з голкою та ниткою

Відмірювання нитки

Вусиляння нитки в голку

Без нитковдівача

З використанням нитковдівача

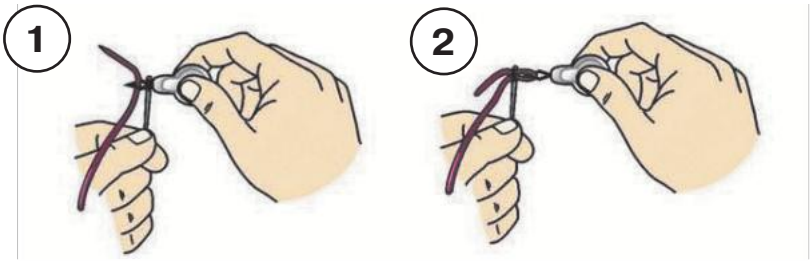

Зав’язування вузлика

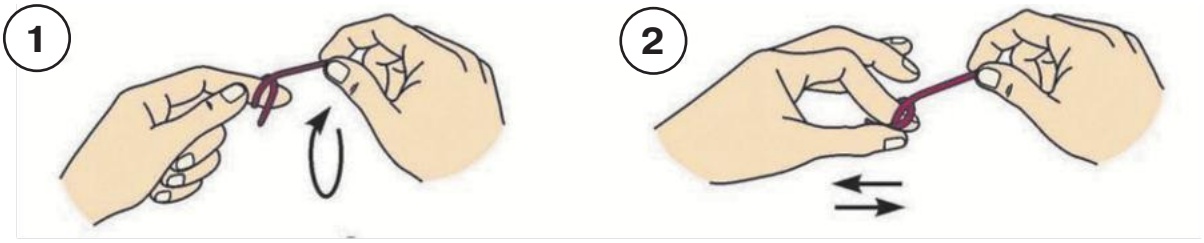

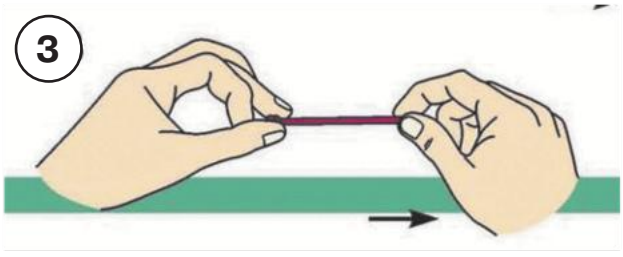

Види швів

Шов «Уперед голку»

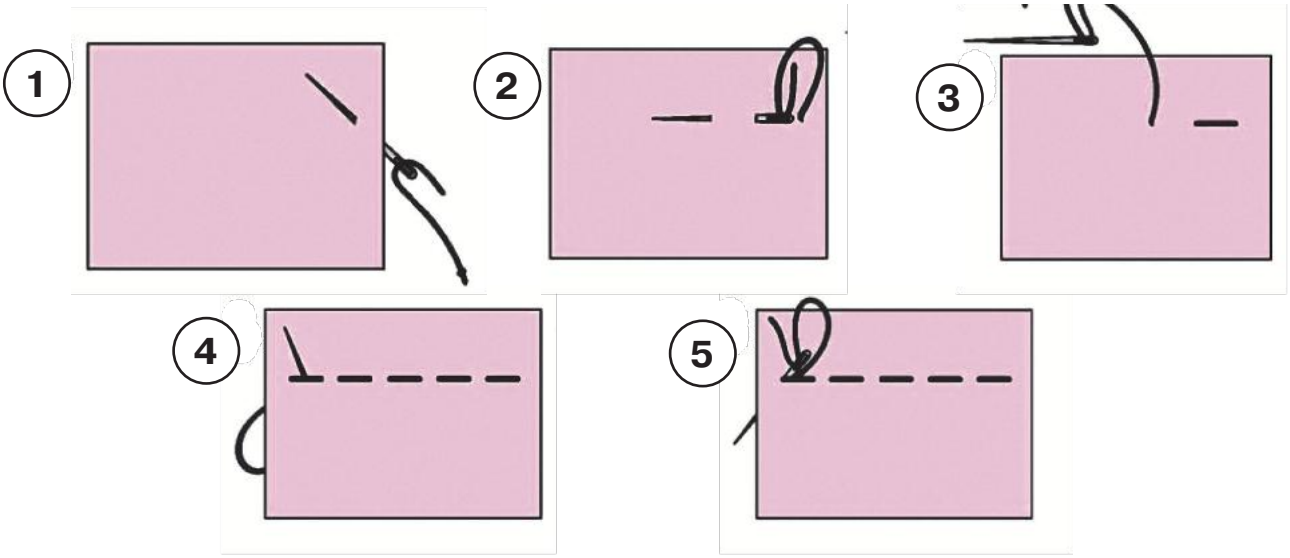

Шов «уперед голку» можна перетворити на **«хвилю»**, **«шнурок»**, **«ланцюжок»**.

«Хвиля»

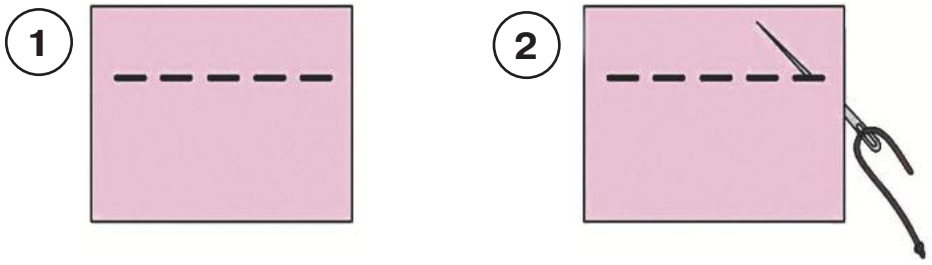

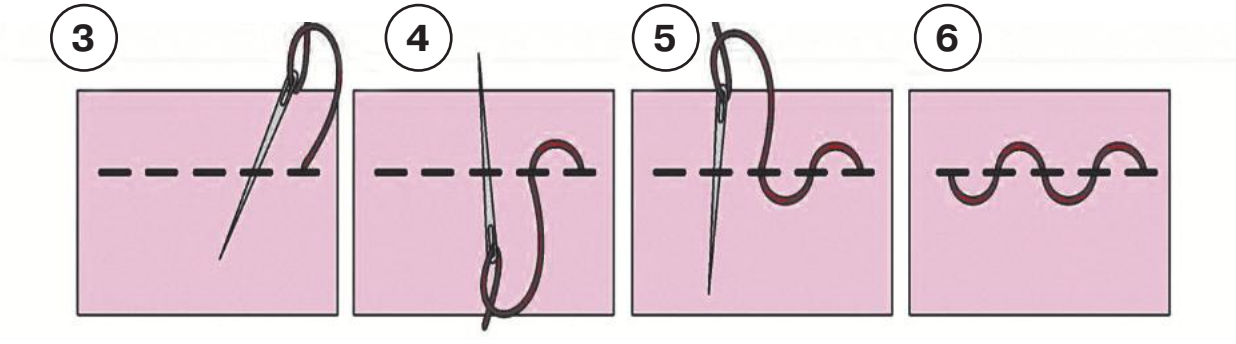

«Ланцюжок»

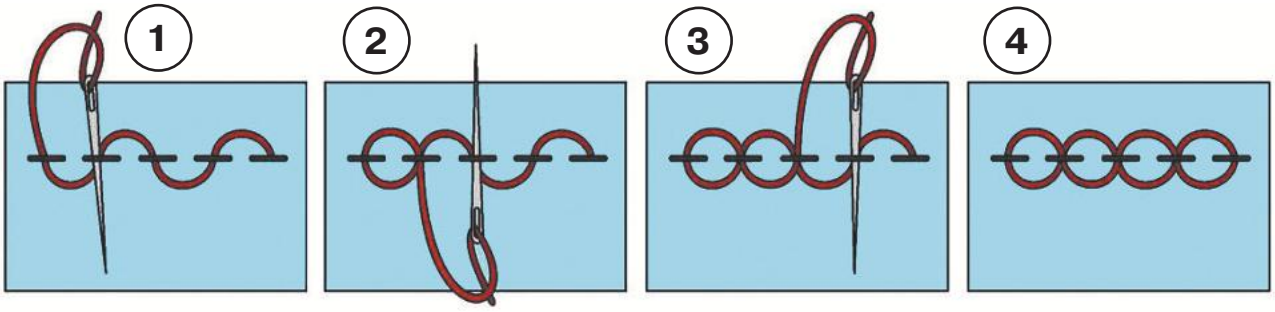

«Шнурок»

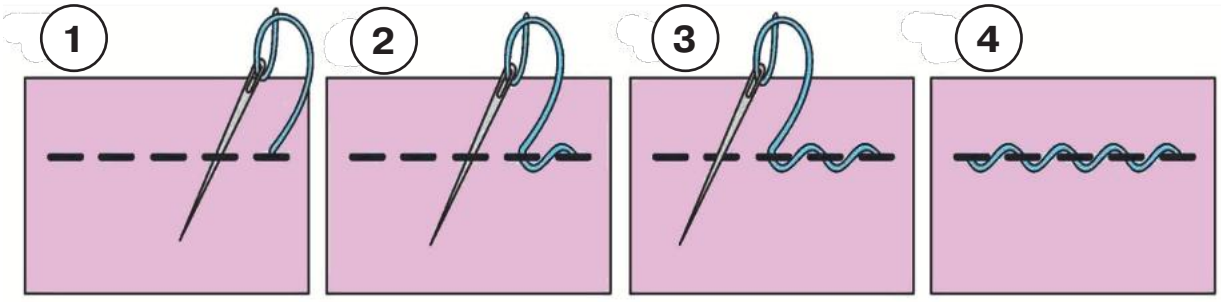

Оздоблення виробів

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Як називаються шви, які ти вивчив / вивчила?

2. Чим відрізняються «шнурок» від «хвилі»?

3. Де можна використати ці шви?

Спробуй вишити малюнок на тканині.

1. Візьми клаптик тканини.

2. Намалюй або обведи за шаблоном вподобаний тобою малюнок.

3. Виший його.

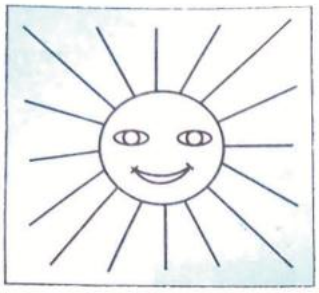

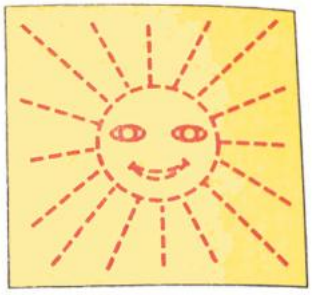

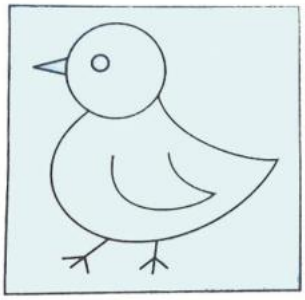

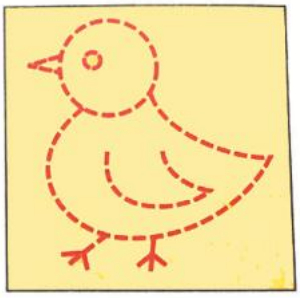

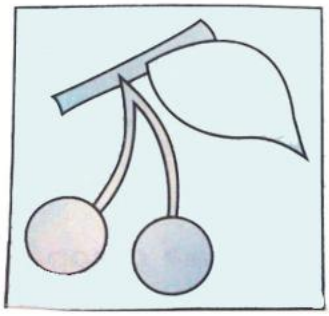

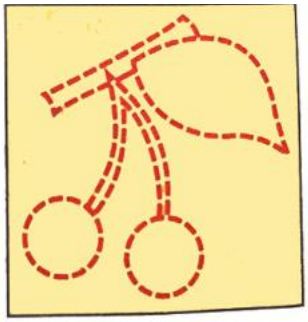

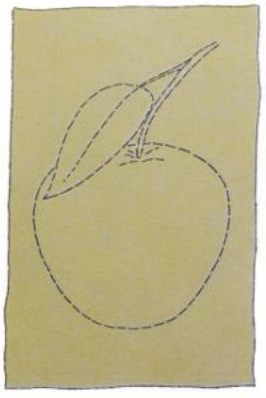

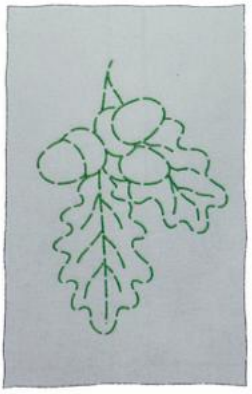

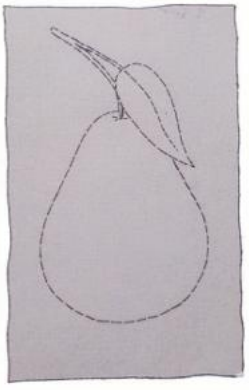

Косі стібки

Косими (або навскісними) стібками можна з'єднувати розірвані місця на одязі, зшивати деталі, обробляти вирізи, вишивати.

Косі стібки схожі на похилі рисочки завбільшки 5–7 мм.

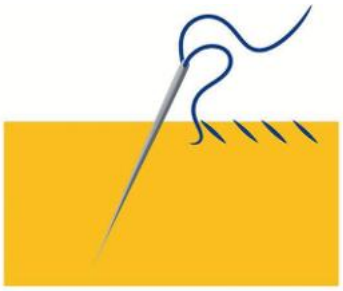

Виконай косі стібки на цупкому папері. Попередньо зроби розмітку: відстань між точками 5 мм.

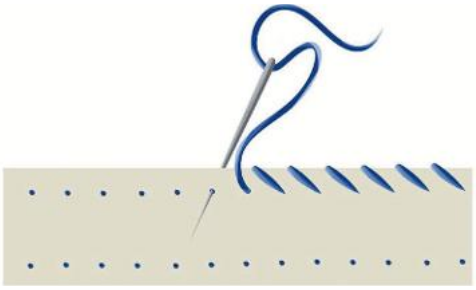

Виший закладку за малюнком.

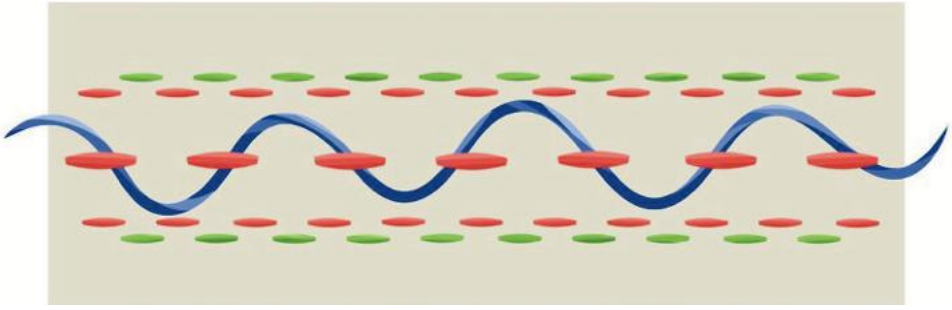

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Як називаються ручні шви, які ти вивчив / вивчила?

2. Чим косі (навскісні) стібки відрізняються від прямих?

Пришивання ґудзиків

Підбери ґудзики із двома отворами. Вибери нитки. Вони повинні бути одного кольору з ґудзиками. Відміряй і відріж нитку. Втягни нитку в голку. Зав'яжи на одному кінці нитки вузлик. Закріпи нитку на цупкому папері. Приший ґудзик за зразком.

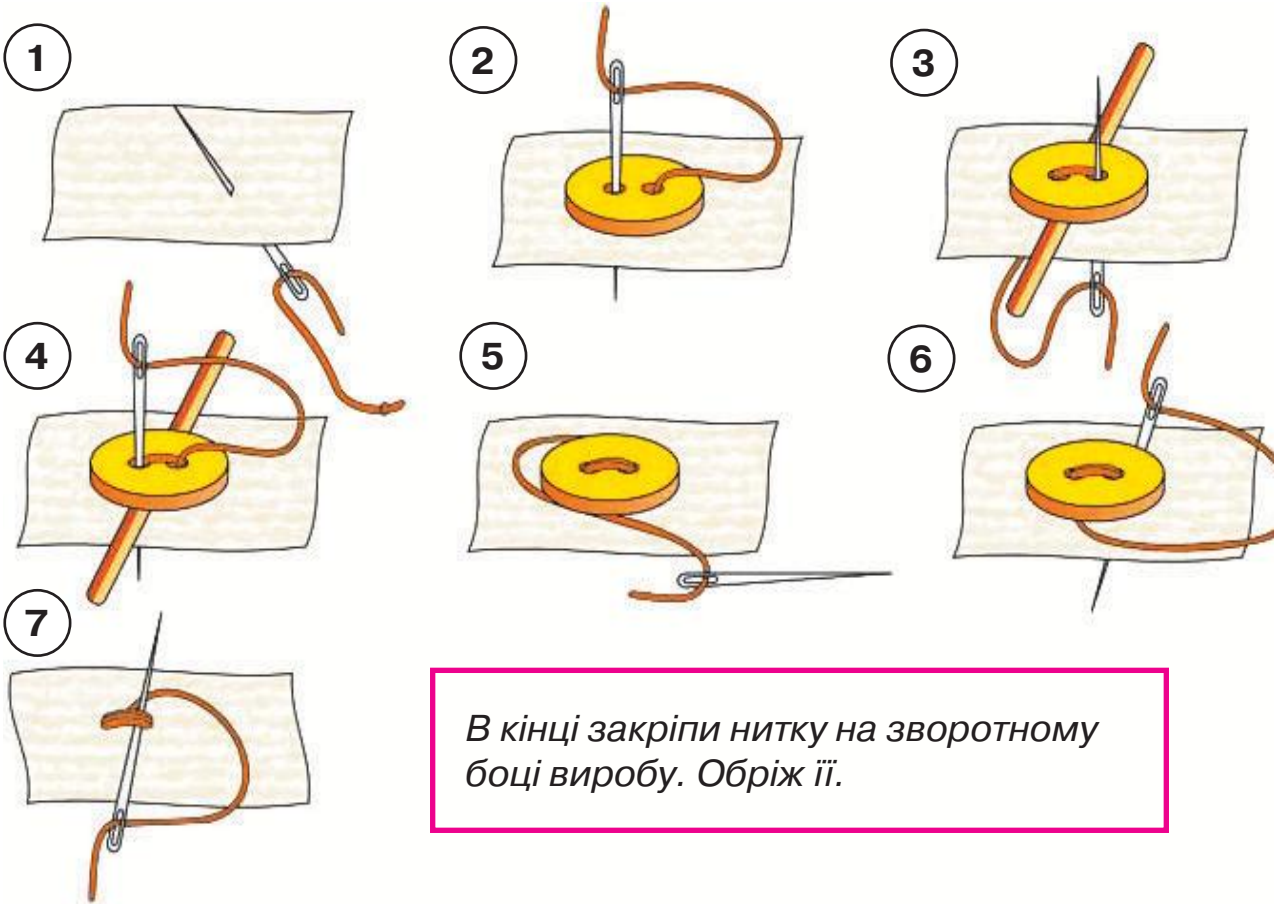

В кінці закріпи нитку на зворотному боці виробу. Обріж її.

Ґудзики з чотирьма отворами можна пришивати по-різному. Але на одному виробі вони повинні бути пришиті однаково.

Вироби з ґудзиків

Букет

Цей букет квіточок неодмінно вразить людину, якій ти його подаруєш. Він завжди буде свіжим, яскравим, а головне — незвичайним.

Тобі знадобляться: яскраві кольорові ґудзики різних розмірів; дріт (проволока); котушка від ниток; нитки.

1. Два ґудзики гарних яскравих кольорів (маленький і великий) нанижи на дріт. Закрути його так, щоб ґудзики були зафіксовані й добре трималися.

2. Зроби стільки квіточок, скільки вважаєш за потрібне. Головне — не забувай, що ґудзики повинні бути яскравими, як справжні квіти.

3. Тепер збери свої квіточки докупи, в один пучечок, і скрути їхні стебла в один.

4. Букет готовий. За бажанням можеш обгорнути стебла зеленим папером чи тканиною. Як вазочку можна використати котушку від ниток.

Аплікації із ґудзиків

Фоторамка

1. Для виготовлення виробу візьми готову рамку з дерева або пластику. Можна вирізати рамку з картону.

2. Роздивись готові аплікації. Вибери аплікацію, яку ти будеш виготовляти.

3. Підбери різнокольорові ґудзики.

4. За допомогою клею приклей ґудзики на рамку за зразком.

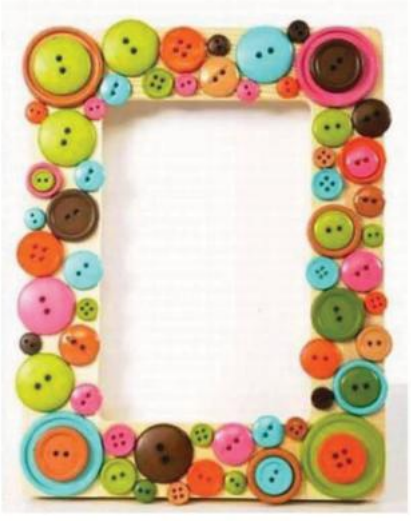

Сова

1. На картоні намалюй або обведи за шаблоном зображення сови.
2. Підбери для роботи різнокольорові гудзики.
3. Приклей ґудзики за зразком. Аплікація із зображенням сови готова.

Роздивися зображені аплікації. Вибери зразок, який тобі сподобався. Підготуй потрібні для роботи матеріали та інструменти. Виготов виріб.

Китиці

Китиці — це оздоблення виробів із ниток.

Китицями оздоблюють одяг — шарфи, хустки, спідниці, сукні для дорослих та дітей, рукавички. Прикрашають ними також м'які іграшки, подушки, серветки, рушники, покривала, скатертини.

Китиці роблять із ниток тканини, які є її продовженням, та із ниток, що прикріплені голкою або гачком. Китиці бувають різної довжини — від 5 до 15 см і більше.

Виготовлення китиць

Китиці з ниток тканини

Такі китиці виготовляють на цупкій тканині, що призначена для рушників, серветок, скатертин. Для створення китиць нитки витягують в одному напрямку. З тих ниток, що залишилися, беруть по кілька і зав'язують вузликами. Перев'язані нитки можна ще один раз зав'язати, завдяки цьому утвориться другий ряд вузликів.

• ***Запам'ятай слово:*** **китиці** •

Китиці з окремих ниток

Такі китиці виготовляють із товстих ниток. Їх прикріплюють до тканини чи виробу. Спочатку визначають довжину китиць, потім відрізують удвічі довшу нитку. Наприклад, для китиць завдовжки 6 см треба відрізати нитку 12 см. Цю нитку складають удвоє і втягують у голку з великим вушком. Нитка, складена вдвоє, утворює петлю. Таку нитку протягують через край тканини, вводять у петлю і затягують.

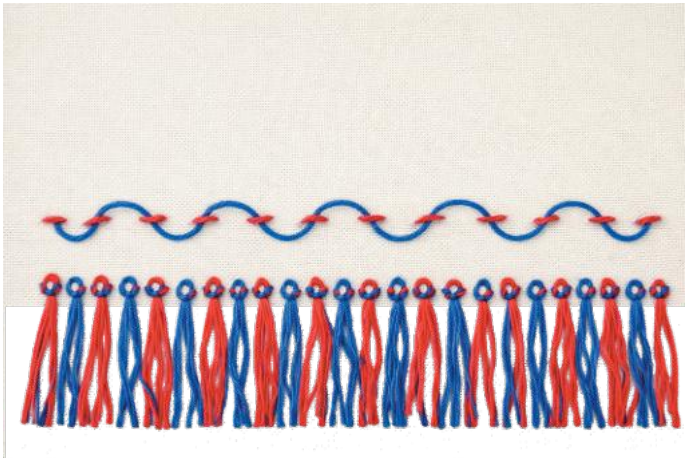

Виготовлення китиць на тканині

1. Висмикни нитки на тканині для китиць.

2. Зв'яжи по кілька ниток вузликом.

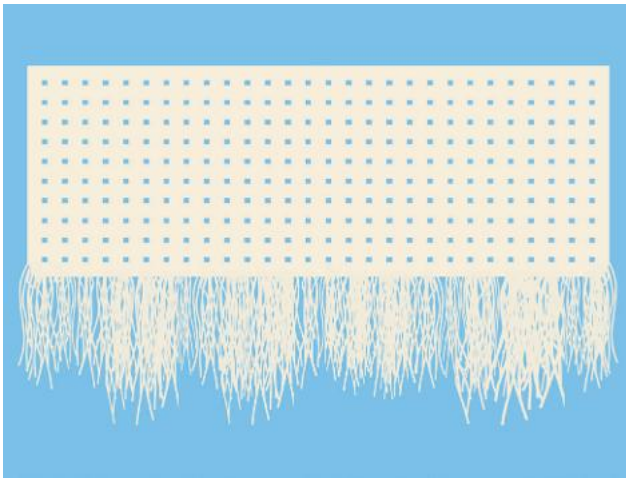

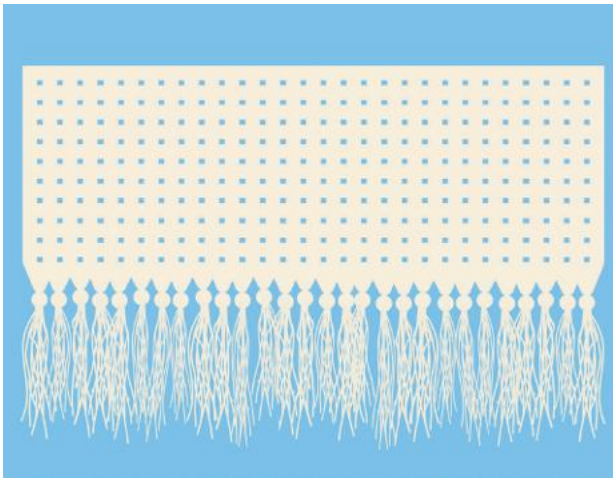

Виготовлення китиць на цупкому папері

1. У папері зроби отвори. Відріж нитки для китиць завдовжки 12 см.

2. Складі нитку вдвоє, щоб вийшла петля. Протягни нитку в отвір на папері так, як показано на малюнку.

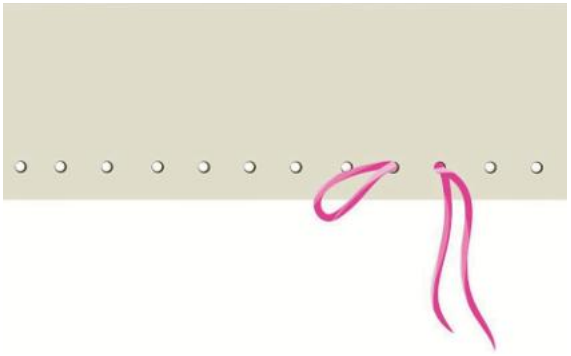

3. Заведи кінці нитки у петлю й затягни.

4. Виконай китиці до кінця ряду.

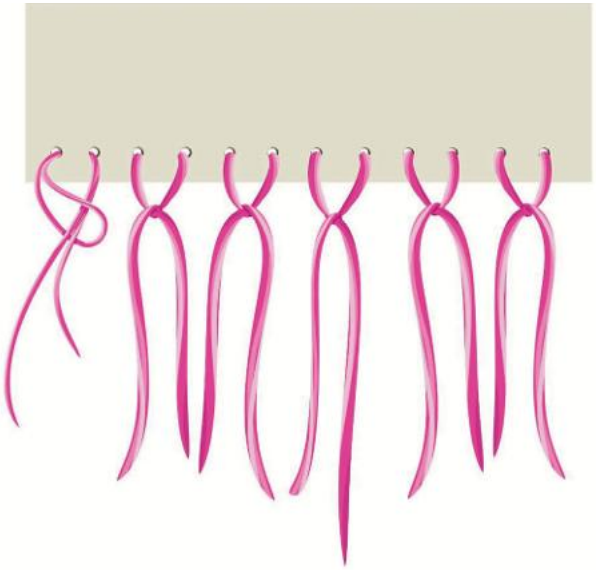

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Як виготовляють китиці з ниток тканини?

2. Як виготовляють китиці з окремих ниток?

3. Чому відрізують нитку, яка вдвічі довша за готову китицю?

Виготовлення виробів із ниток

Старі в’язані речі не варто викидати, з них можна зробити іграшки.

Що для цього потрібно.

1. Розпусти нитки зі старого в’язаного виробу.

2. Виріж із картону кільце.

3. Виріж із картону круг та кільце, намалюй на ньому обличчя.

4. Кільце обв’яжи нитками. Внизу розпуши нитки, а зверху зав’яжи у вузлик.

5. Приклей зі зворотного боку обв’язаного кільця розмальований круг. Іграшка готова.

Портрет

Розглянь зображені вироби. Які матеріали та інструменти використовували для їх виготовлення?

Спробуй назвати емоції, зображені на портреті.

Пташка

1. На картоні намалюй пташку.

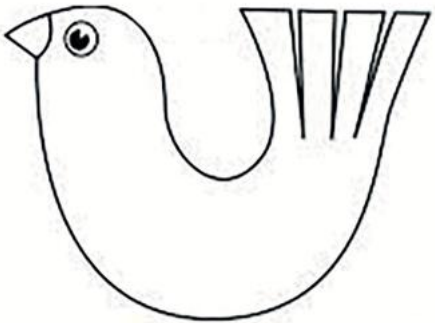

2. Виріж.

3. Кольоровими нитками обмотай її за зразком.

4. Зроби ніжки.

6. Приклей очі та крила. На ніжках прикріпи намистини. Пташка готова.

Виготовлення помпона

Спробуй виготовити помпон за зразком.

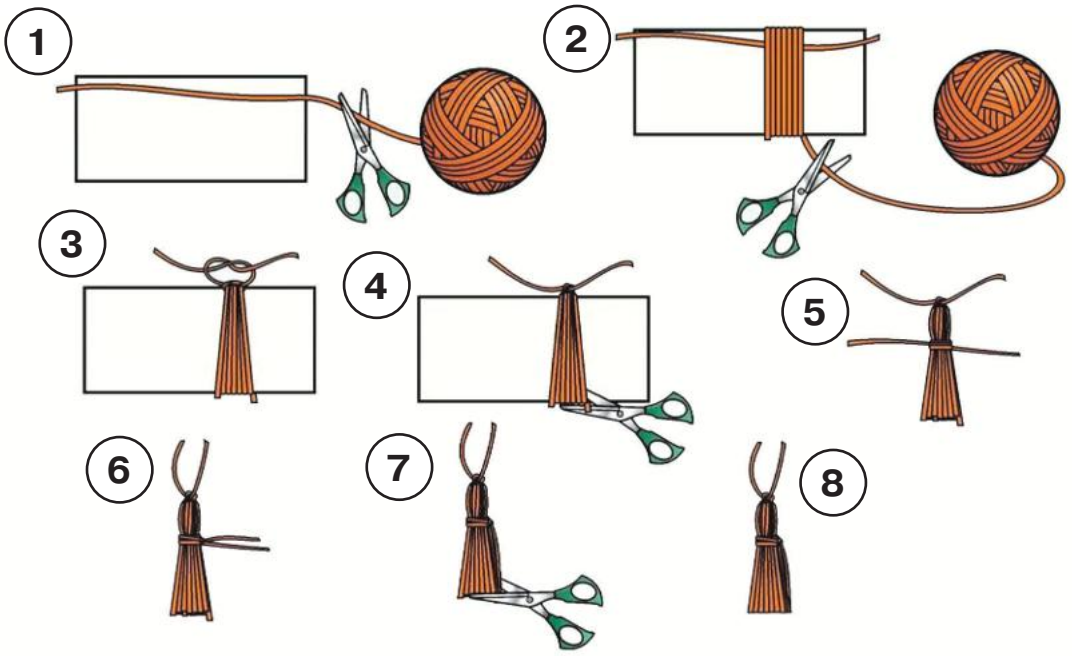

Перетворення помпона на ляльку

Зроби помпон. Розділи його на частини. Перев'яжи їх. Підріж до потрібної довжини. Вийде лялька..

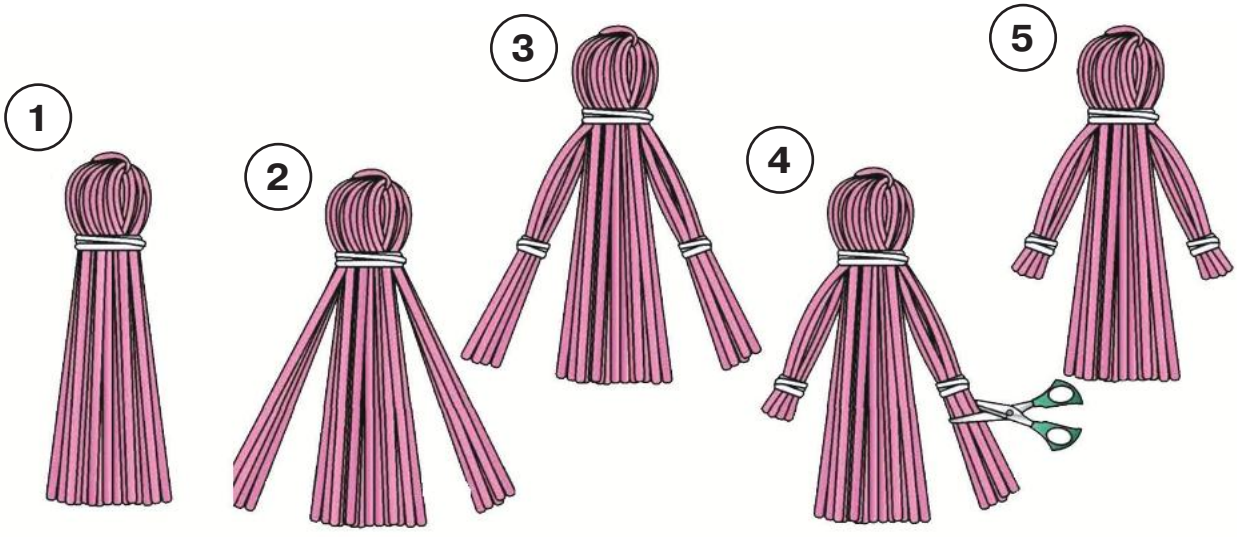

Дівчинка та хлопчик

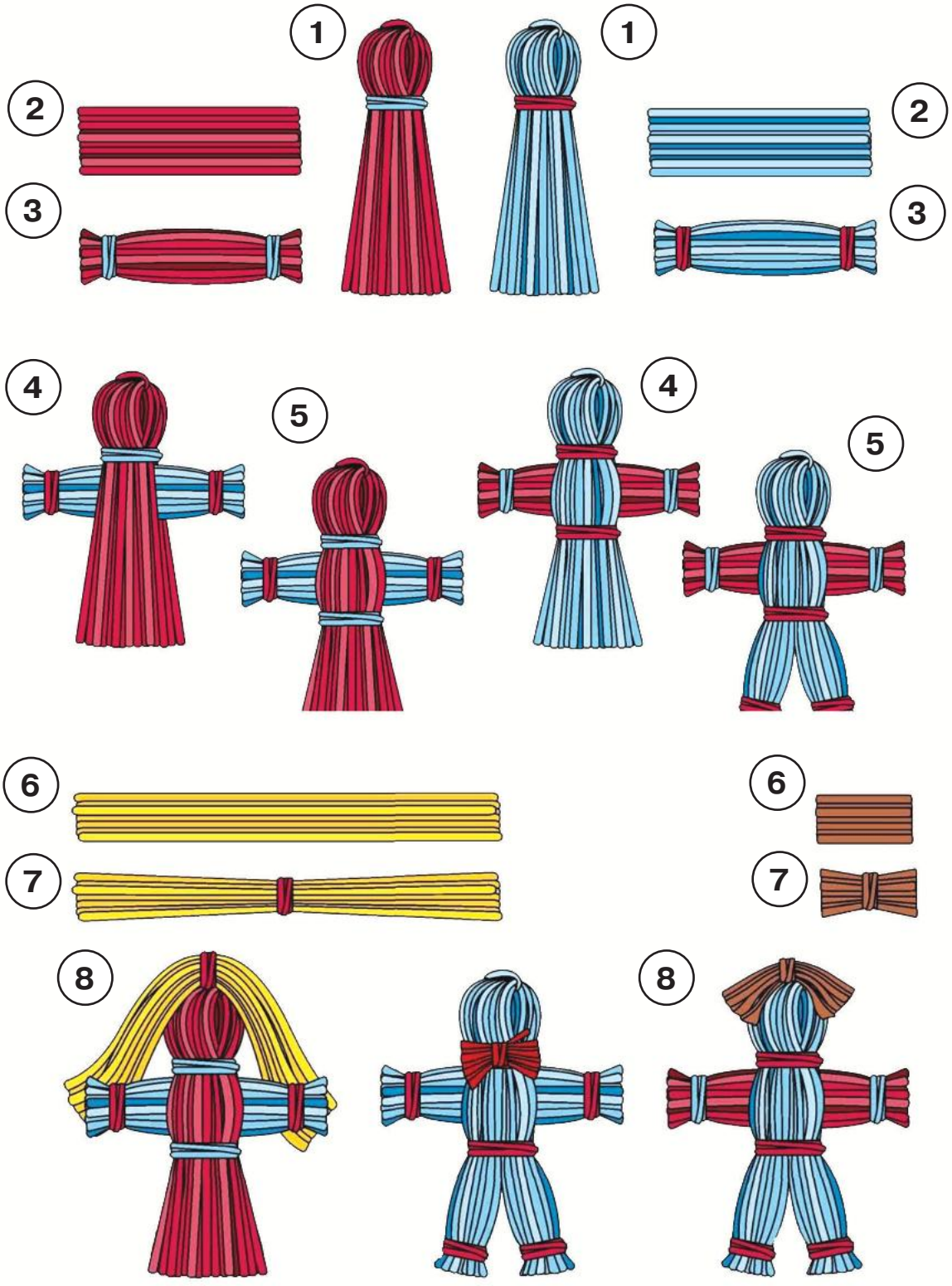

Снігур

Вироби з ниток

Конструювання

Вироби з пластмасових флаконів

Розглянь вироби. Для чого вони потрібні? Як ти гадаєш, з якого матеріалу вони виготовлені?

Пластмаса — це матеріал, який вигадали люди. Її роблять із кам'яного вугілля, нафти та природного газу. Із пластмаси створюють багато різних виробів. **Целофан** виробляють із пластмаси.

Спробуй практично порівняти папір і целофан. Дай відповіді на запитання.

Папір		Целофан
	Що міцніше?	
	Що м'якше?	

• ***Запам'ятай слова:*** **пластмаса, целофан** •

Пластмасових флаконів виробляється дуже багато. У них здебільшого продають засоби гігієни: шампуні, мило, гелі для душу, креми та багато іншого. Після використання ми викидаємо їх. Спробуй перетворити пластмасові флакони на казкових героїв — і ти продовжиш їм життя.

Роздивися і подумай, що можна зробити з пластмасових флаконів.

• ***Запам'ятай слово:*** **флакон** •

Принцеса

Візьми пластмасовий флакон.
Виріж із картону та намалюй обличчя принцеси.

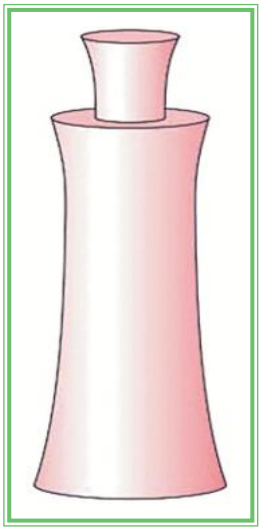

Зроби волосся з ниток. Для цього наріж ниток однакової довжини та перев'яжи їх посередині. Приклей нитки за допомогою двостороннього скотчу. Зроби принцесі зачіску.

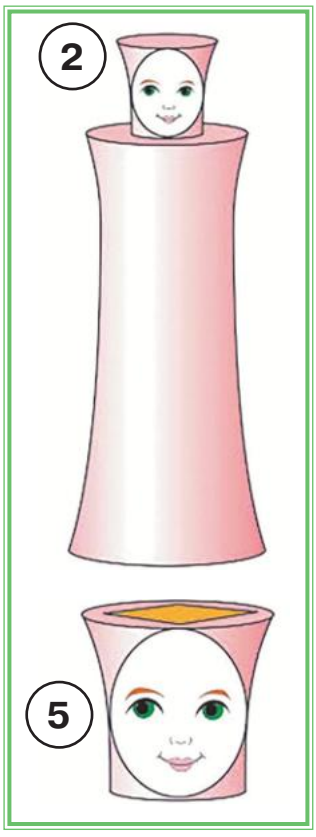

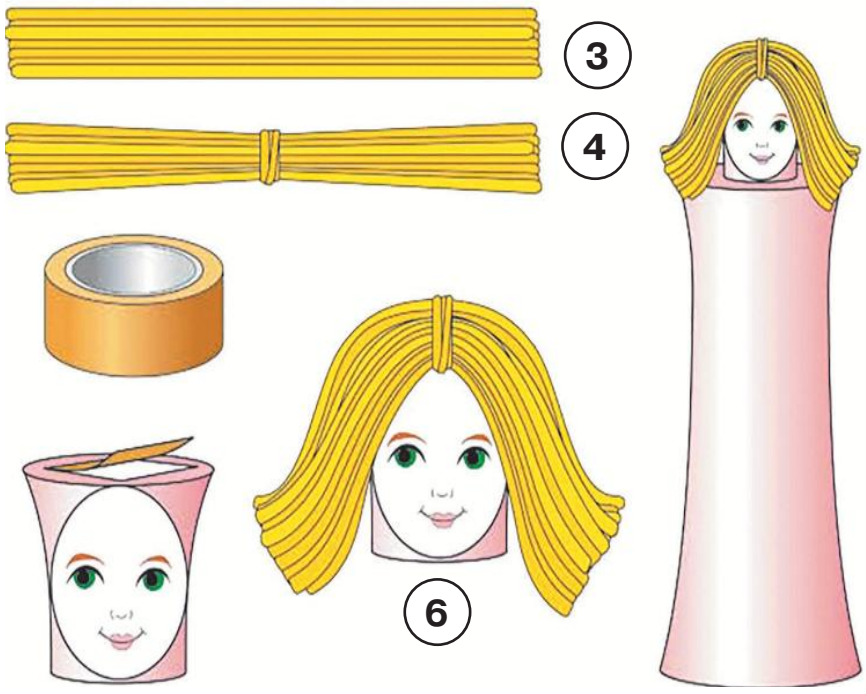

Вбрання принцеси зроби з гофрованого паперу. Наклей його на флакон за допомогою двостороннього скотчу.

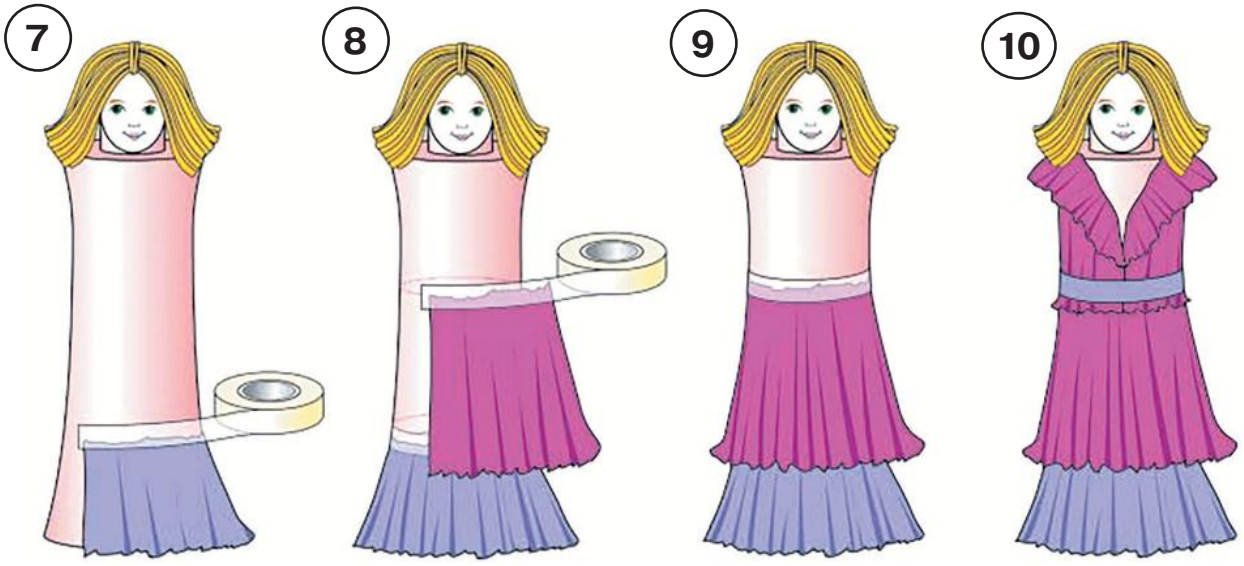

Із трубочок для коктейлю та паперу зроби руки.

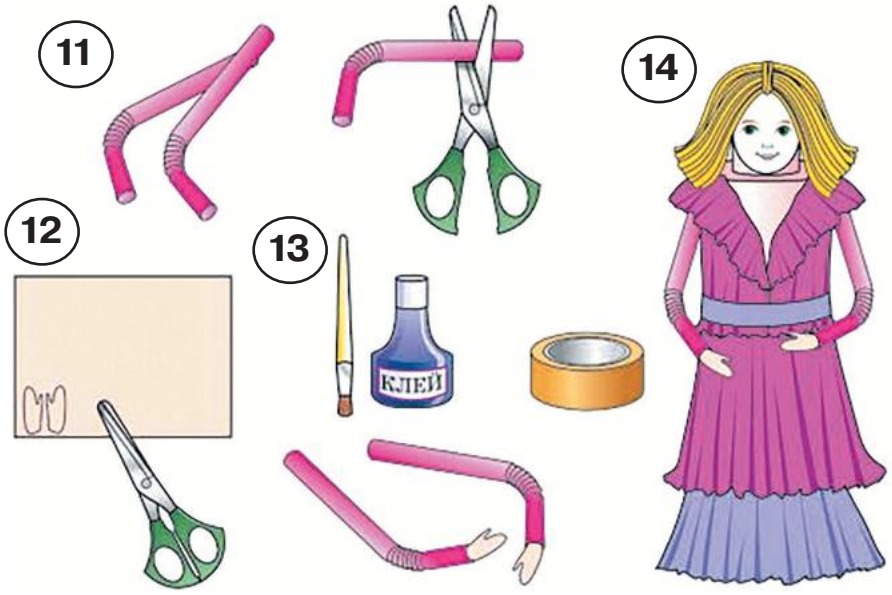

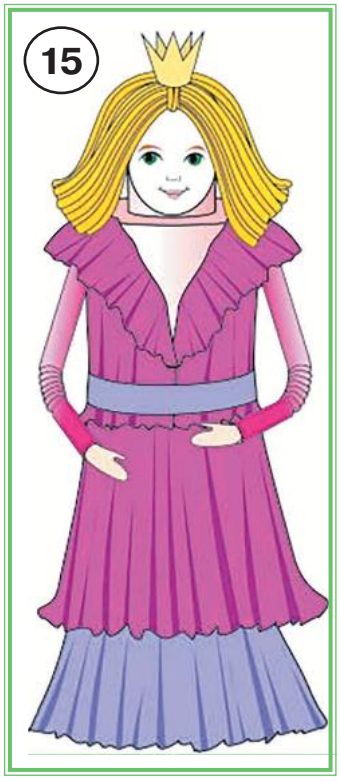

З паперу зроби корону.
Тепер твоя казкова принцеса може їхати на бал.

Вироби з пластикових пляшок

Із пластикових пляшок можна змайструвати багато різних корисних і цікавих саморобок. Із них створюють чудові дитячі іграшки, якими можна прикрасити домівку.

**Роздивися зображені вироби. Назви їх.
З яких матеріалів вони виготовлені? Спробуй створити вподобаний тобою виріб із допомогою дорослих.**

Вироби з дерев’яних паличок

Деревина — це тверда частина стовбура дерева, яка розташована під корою. З деревини зводять будинки, виготовляють меблі, посуд, іграшки та багато корисних речей.

Спробуй практично порівняти деревину та картон. Дай відповіді на питання.

Картон		Деревина
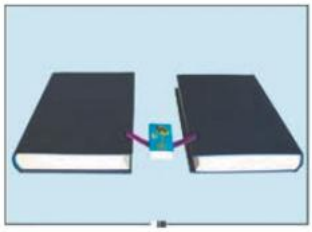	*Що легше зігнути?*	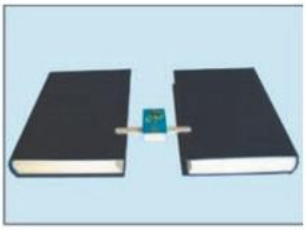
	Що швидше намокне?	
	Що не тоне у воді?	

• ***Запам’ятай слово:*** **деревина** •

Будинок

Візьми палички від морозива, пензлик і клей.
За зразком зроби будиночок.

Такий вигляд має зворотна сторона будинку.

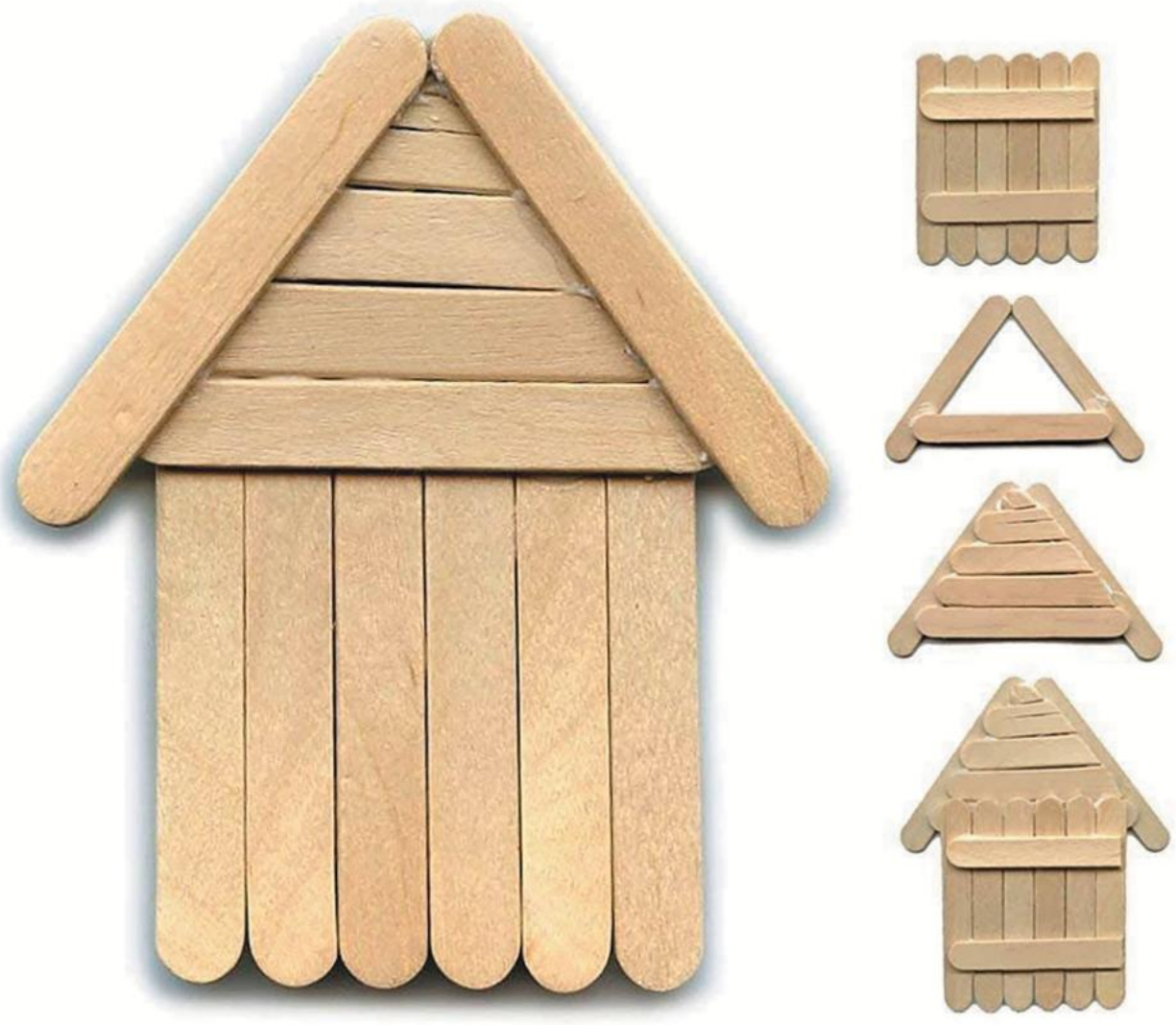

Скринька

1. Візьми палички від морозива, пензлик, клей, жолуді або шишку.

2. Для початку потрібно склеїти дно для скриньки. Для цього візьми 2 палички, намаж їх клеєм і поклади на стіл липкою стороною вгору. Потім візьми 10 паличок і щільно виклади на перші 2 палички. Почекай, щоб підсохло.

3. Зроби стінки. Намаж 2 палички клеєм. Одну приклей до одного боку дна, а другу — до іншого. Далі намаж кінці 2 паличок і поклади так само, але вже з інших боків. Зроби так декілька разів.

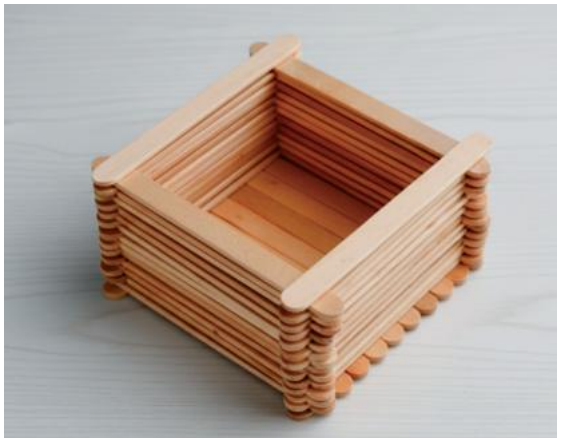

4. Зроби кришку так само, як і дно. Зверху приклей жолуді або шишку. Це буде ручка. Тепер ти зможеш зберігати у цій скриньці все, що забажаєш.

Корзинка

1. Підготуй 7 дерев'яних паличок, порожню рулонну трубку з картону, картон, декоративну клейку стрічку, дріт, клей, ножиці, стрази на липкій основі.

2. Спочатку розріж порожню картонну трубку навпіл.

3. Обведи й виріж круг із картону і приклей його до одного кінця трубки, щоб утворилася основа кошика.

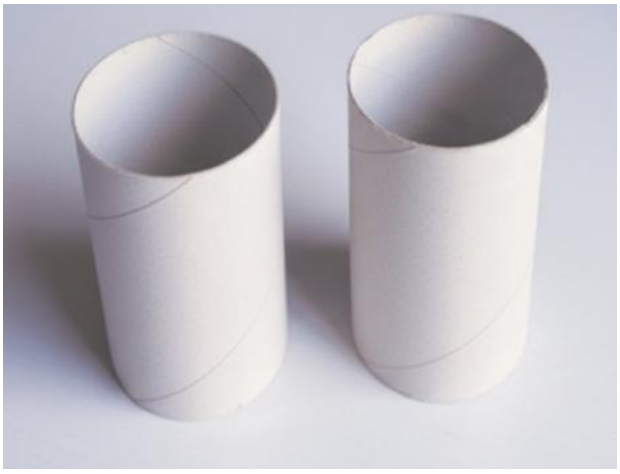

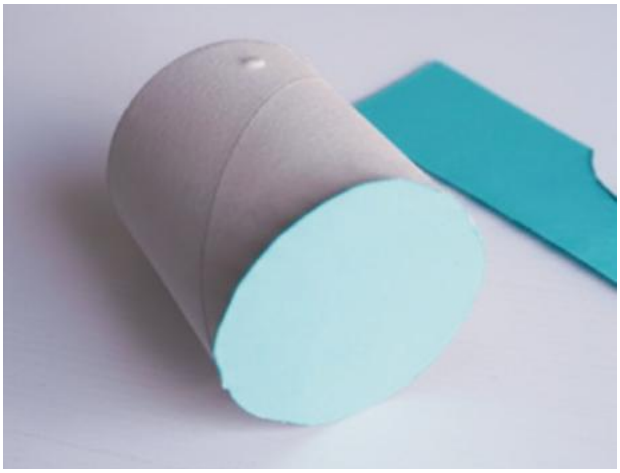

4. З допомогою дорослих розріж 7 дерев'яних паличок навпіл. Можна пофарбувати їх у будь-який колір.

5. Приклей половинки паличок на картонну трубку закругленою частиною догори.

7. Відріж 10–12 см дроту і закріпи кінці усередину, щоб зробити ручку кошика.

8. Приклей стрази у формі квітки до кошика.

Роздивися зображені вироби.
Спробуй виготовити їх із допомогою дорослих.

Літак

1. Підготуй 3 дерев'яні палички завдовжки 15 см, 5 дерев'яних паличок завдовжки 10 см, 2 смужки із блакитного картону, 1 маленьку чорну намистину, клей, ножиці, барвисті наклейки для прикраси.

2. Спочатку склей разом 5 маленьких паличок і дай їм висохнути.

3. Поки палички сохнуть, обріж краї картону, зробивши їх трохи круглими.

4. Склей обидві частини картону по центру навхрест, утворюючи пропелер.

5. Акуратно наклей чорну намистину поверх пропелера і дай деталі висохнути.

6. Візьми 5 склеєних паличок і на їхні ширші сторони наклей 2 великі палички на відстані приблизно 1–2 см від краю.

7. Щоб зробити задню частину літака, візьми третю велику паличку, розділи її на 2 рівні частини, краї треба заокруглити. Потім приклей деталі до 5 приклеєних паличок приблизно на 1–2 см від іншого краю.

8. Приклей пропелер.

9. Прикрась літак барвистими наклейками.

Назви інструменти й матеріали, зображені на малюнках. Які з них ти використовував / використовувала під час виготовлення виробів із дерев'яних паличок?

Виготовлення меблів

Роздивися зображені вироби. Назви їх.
Спробуй виготовити вподобаний виріб за зразком.

Вироби з картону та паперу

Композиція «У селі»

Роздивися зображену композицію. Розкажи, з яких деталей вона складається. Спробуй разом із дорослими виготовити композицію.

Виготовлення берези

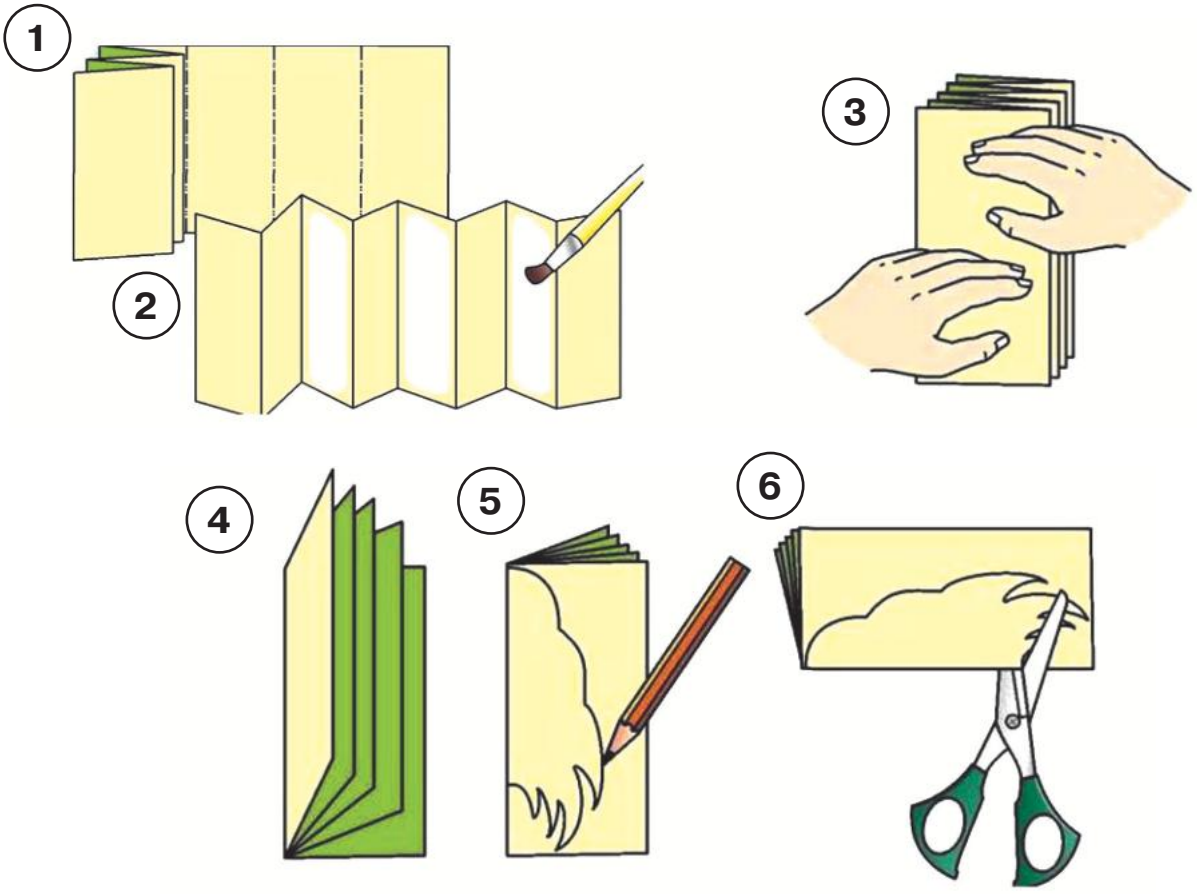

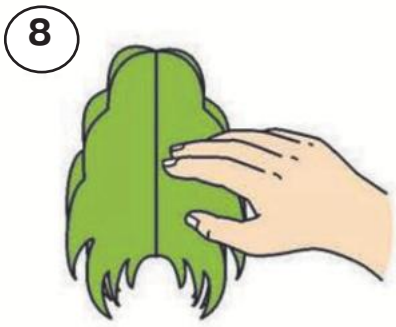

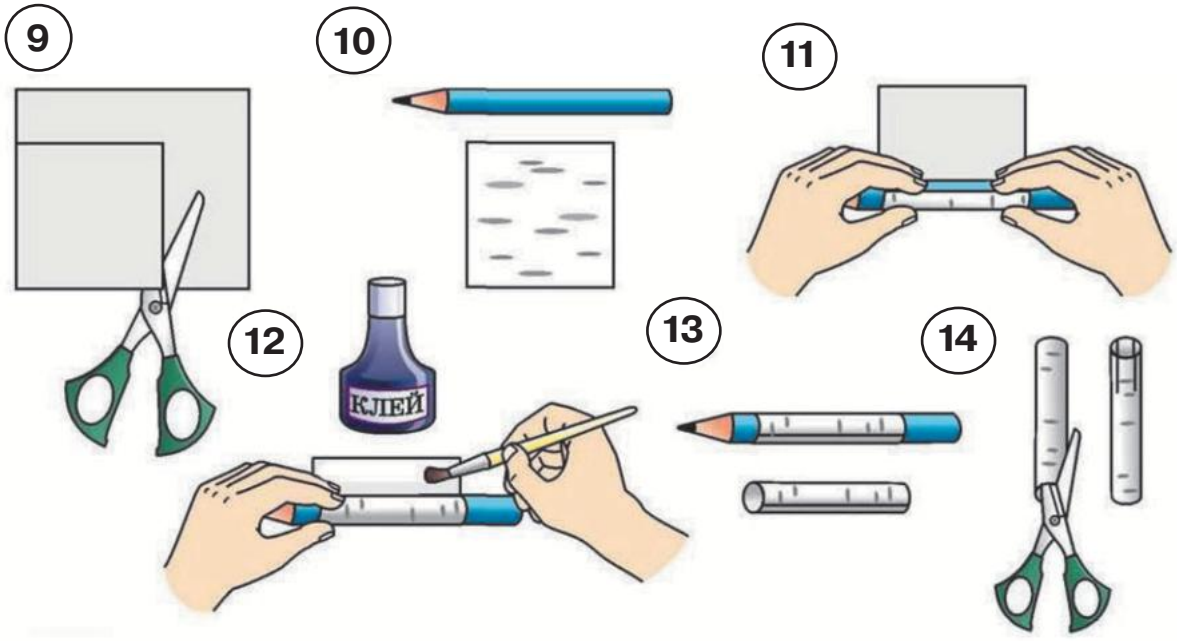

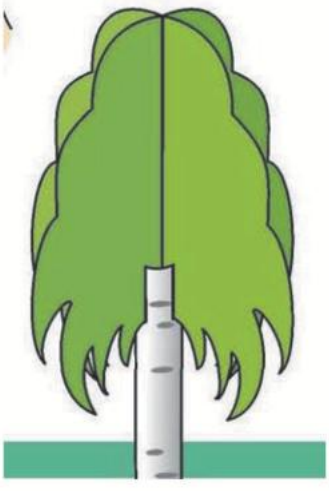

Береза

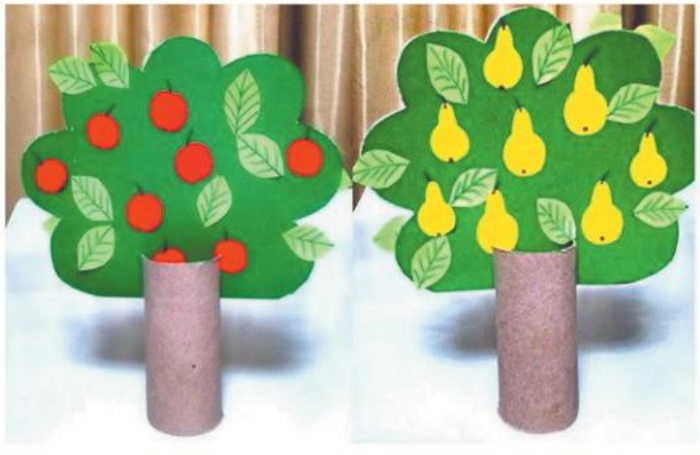

Можна також зробити яблуню, грушу.

Виготовлення хати

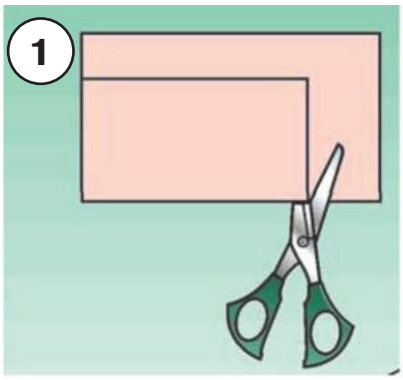

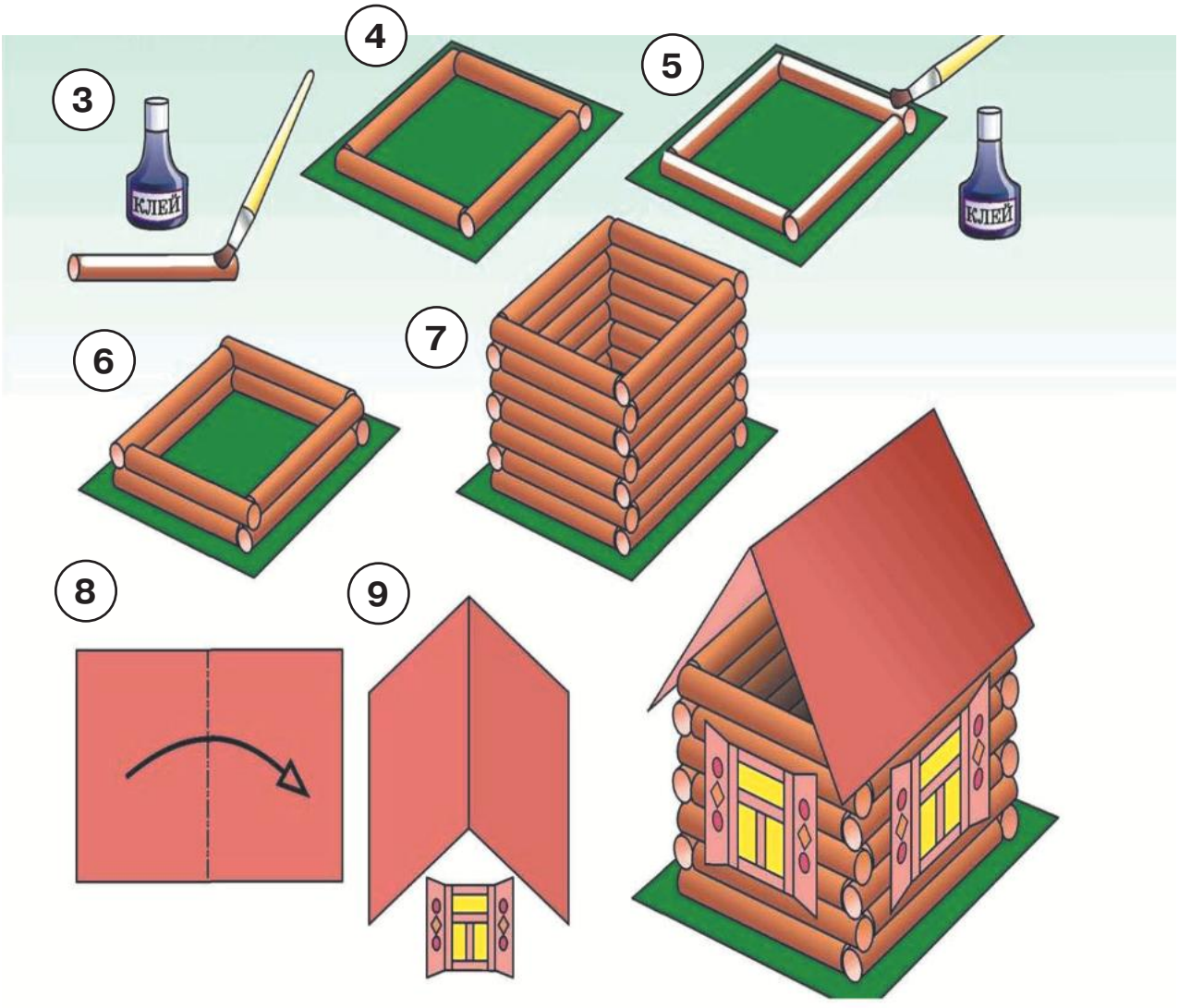

Виготовлення огорожі

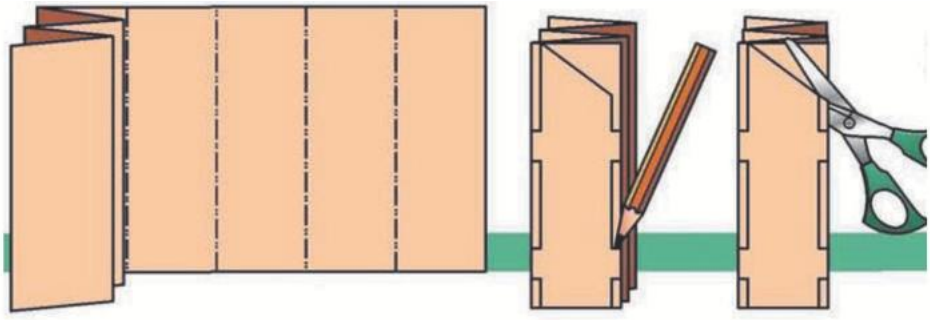

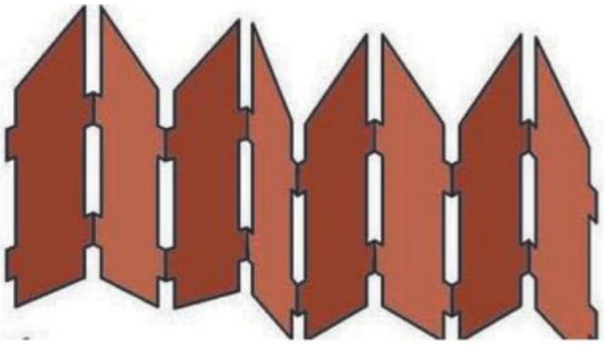

Роздивись малюнок. Що на ньому не так?

Кімнатні рослини

Кімнатні рослини є в кожній школі, в дитячих садках, майже в усіх домівках. Вони не тільки прикрашають навколишнє середовище, а й очищають повітря. Є кімнатні рослини із красивим листям, інші — гарно цвітуть. Кожна рослина має свою назву.

Фікус

Фіалка

Цикламен

Аспарагус

Герань

Драцена

Кактус

Примула

Традесканція

Для росту й розвитку кімнатних рослин потрібні світло, тепло, волога, повітря та поживні речовини з ґрунту. Тому їх розміщують ближче до світла, поливають, розпушують землю, деякі обприскують.

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Чому рослини називають кімнатними?

2. Які ти знаєш назви кімнатних рослин?

3. Що потрібно для росту й розвитку кімнатних рослин?

4. Як треба доглядати за кімнатними рослинами?

Роздивися зображені квіти. Назви їх. Яка рослина з них зайва? Чому?

Догляд за кімнатними рослинами

Кімнатні рослини добре ростуть і цвітуть, якщо за ними правильно доглядати.

Правила догляду за кімнатними рослинами

1. Важливо правильно і вчасно поливати рослину:
- поливати під вечір;
- використовувати воду кімнатної температури.

2. Влітку кімнатні рослини корисно обприскувати.

3. Листочки потрібно очищати від пилу м'яким пензликом або обережно обмивати м'якою ганчіркою.

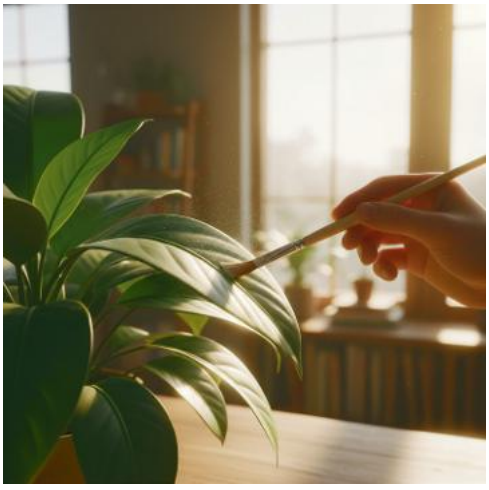

4. Землю навколо рослин треба розпушувати загостреною на кінці паличкою.

5. Деякі рослини (наприклад, фіалки) потрібно поливати, використовуючи піддон.

6. Не можна ставити горщики з рослинами впритул до віконного скла, адже навесні та влітку можуть бути опіки на листочках, а взимку рослина ризикує замерзнути.

7. Повітря у приміщенні, де стоять квіти, має бути свіжим і чистим.

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Коли потрібно поливати кімнатні рослини?

2. Чим треба очищати листочки кімнатних рослин від пилу?

3. Чому не можна ставити горщики з рослинами впритул до шибок?

Роздивись малюнки. Подумай і дай відповідь, де:

- **рослина доглянута;**
- **рослині не вистачає світла;**
- **рослині не вистачає води.**

Кожна кімнатна рослина має свої особливості. Їх треба знати. Тоді вона буде гарна та здорова.

Фіалка

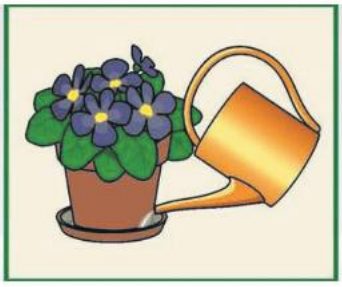

Примула

Традесканція

Розташування кімнатних рослин у приміщенні.

Весняні роботи в саду та квітнику

Навесні в саду виконують різні роботи.

1. Білять дерева — яблуні, груші, сливи, вишні, абрикоси, горіхи.

2. Перекопують ґрунт під деревами, кущами.

3. Обрізають кущі й дерева.

4. Прополюють квітники з багаторічними рослинами.

5. Готують ґрунт під квіти: розпушують, вирівнюють граблями.

6. Розбивають грядки, клумби.

7. На грядках висівають квіти.

8. На клумбах садять вирощені у ящиках квіти.

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Які роботи виконують навесні в саду та квітнику?

2. Назви, якими інструментами працюють весною в саду.

3. Чим відрізняється клумба від грядки?

4. Для чого на грядках і клумбах роблять канавки?

Весняні роботи в саду та квітнику

Весною на городі виконують такі роботи.

1. Перекопують ґрунт, вирівнюють, позначають грядки.
2. Роблять канавки на грядках для висівання насіння овочів.
3. На грядках **висівають насіння** квасолі, буряку, моркви, петрушки, кропу, кабачків, огірків, гарбузів.
4. На грядках **садять розсаду** капусти, помідорів, перцю.
5. На грядках **садять** дрібну цибулю, часник, картоплю.

Розсада — невеликі рослини, які вирощені з насіння у ящиках.

Розглянь уважно малюнок.
Назви зображені на малюнку овочі.

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Які роботи виконують весною на городі?
2. Що на грядках висівають, а що — садять?
3. Де вирощують розсаду?

Продовжи речення.

Щоб город перекопати, беремо до рук… (лопати).
Потім у велику грядку висіваємо… (зернятка).
Буде сонце і тепло, щоб зернятко… (проросло).
А чому рослина сходить? Бо корінчики п’ють… (воду).

Розглянь малюнки. Що необхідно для роботи у садках і на городі?

Підготовка насіння до висівання

Насіння овочів та квітів перед висіванням очищають від різних домішок. Пошкоджене насіння вилучають. Перебирають насіння на спеціальній дошці.

Насіння деяких городніх рослин пророщують. Для цього його замочують у воді на 2 години, а потім розкладають тонким шаром на вологій цупкій тканині й тримають упродовж 3–4 діб (до початку проростання).

Пророщують насіння квасолі, гороху, гарбузів, помідорів, перцю, кабачків, соняшнику.

Пророщене насіння

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Як готують насіння до висівання?
2. На чому перебирають насіння?
3. Для чого пророщують насіння?

• ***Запам'ятай слова:*** **пророщення, розбірна дошка** •

Висівання насіння в ящики й у відкритий ґрунт

Ящики для висівання називають **посівними**. Перед висіванням насіння у посівні ящики насипають ґрунт, який добре **ущільнюють**. На ущільненому ґрунті роблять канавки на однаковій відстані. Такі канавки називають **борозенками**.

Ґрунт

Посівний ящик

Ущільнення ґрунту в посівному ящику

Розмічання і проведення борозенок у ящику

У борозенки висівають насіння. Їх засипають ґрунтом й обережно поливають водою кімнатної температури. Ящики з висіяним насінням накривають плівкою і ставлять у тепле місце. Після появи сходів плівку знімають.

На грядках у відкритому ґрунті теж роблять борозенки, висівають у них насіння, загортають ґрунтом за допомогою граблів, злегка ущільнюють ґрунт і залишають до появи сходів рослин. На грядці ставлять табличку з назвою рослини.

Висівання насіння

Посадка насіння

• ***Запам'ятай слова:***
посівний ящик, борозенка, ущільнення, відкритий ґрунт •

Подумай і дай відповіді на питання.

1. Як висівають насіння у ящики?
2. Яку назву має ящик для висівання насіння?
3. Як висівають насіння у відкритий ґрунт?

Роздивися зображені малюнки. Подумай і дай відповіді на питання.

1. Які справи є у людей навесні?
2. Які інструменти використовують для роботи?

Виготовлення подарунків

Якщо ти хочеш привітати рідних, знайомих, друзів, можеш зробити подарунки власноруч. Подаруй їм те, чого не знайти в магазині, і ти підкреслиш, наскільки ці люди для тебе важливі.

Вітальна листівка

1. Аркуш паперу склади навпіл.

2. Від лінії згину зроби ножицями надрізи.

3. Загни розрізані смужки через одну.

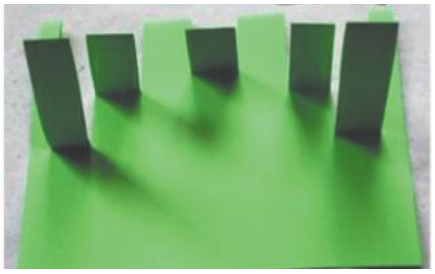

4. Розгорни заготовку.

5. Обріж краї.

6. Наклей заготовку на аркуш паперу.

7. Виріж і приклей квіточки.

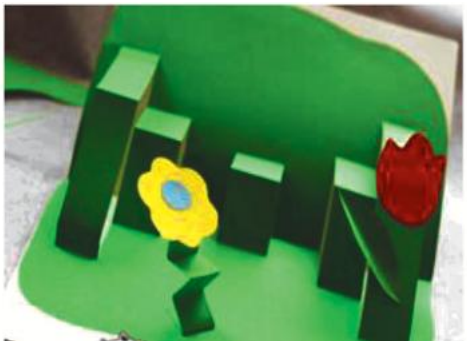

8. Вітальна листівка готова.

Спробуй самостійно виготовити вітальну листівку за зразком.

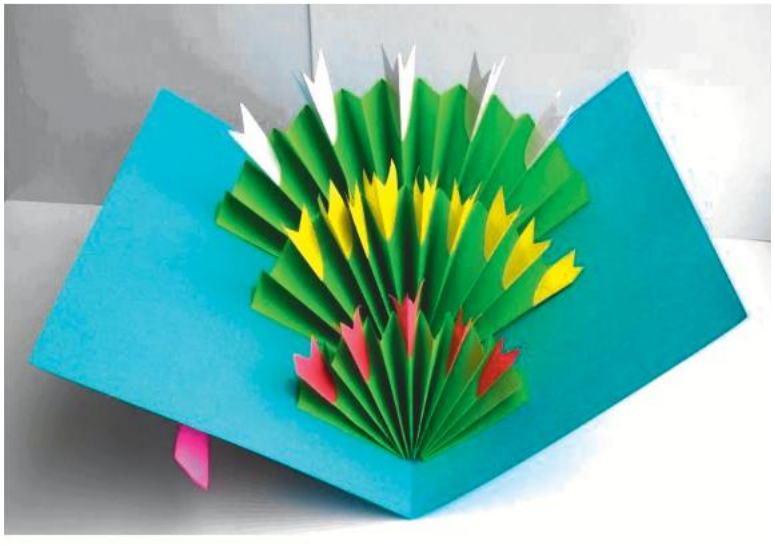

Букет

1. Аркуш паперу зігни навпіл.

2. Зроби надрізи за зразком.

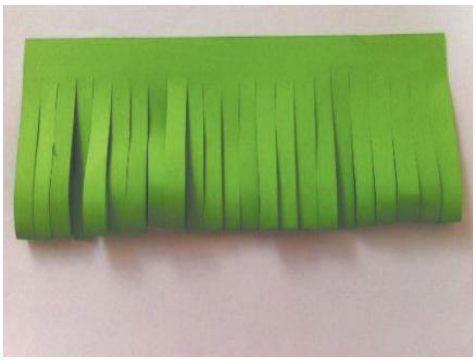

3. Нерозрізані краї заготовки склей і згорни її в трубочку.

4. Відігни смужки, сформувавши букет.

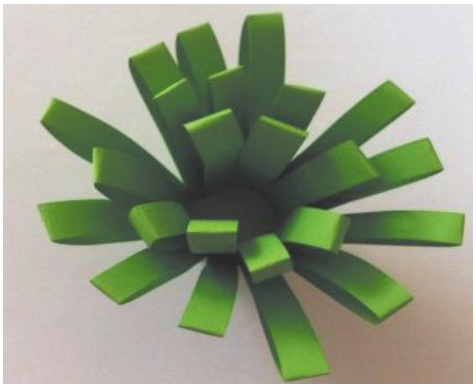

5. Виріж різнокольорові квіточки і приклей серединки.

6. Приклей квіточки за зразком. Букет готовий. Можна дарувати!

Веселе сонечко

Для роботи тобі знадобляться: двосторонній кольоровий папір, компакт-диск, ножиці, клей, кольорові олівці.

1. Візьми кольоровий папір і розріж його на смужки.

2. За допомогою клею з'єднай деталі. Зроби багато таких різнокольорових деталей.

1 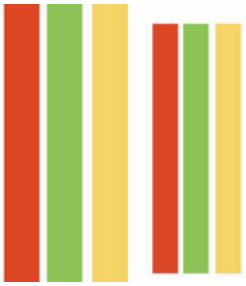

2

3. Наклей деталі на компакт-диск за зразком. Це будуть промінчики.

4. Виріж кружечок, наклей його так, як показано на малюнку. Намалюй веселе сонечко.

3

4

5. За бажанням можна зробити бантик. Веселе сонечко готове!

5

Спробуй самостійно виготовити букет за зразком.

1

2

3

4

Спробуй з допомогою дорослих виготовити зображені вироби.

Бджілка

1. Картонну втулку обклей жовтим папером.

2. З кольорового паперу виріж деталі за зразком.

3. Наклей усі деталі.

Бджілка готова!

Роздивися зображені вироби й назви їх. Обери зразок, що тобі сподобався. Підготуй необхідні для роботи матеріали та інструменти. Виготов виріб.

Корзинка

1. Візьми паперовий стаканчик і по колу проведи олівцем лінію — межу надрізів.

2. Рівномірно наміть 6 ліній надрізування.

3. Надріж ножицями за лініями.

4. Загни надрізані смужки.

5. Обріж краї смужок за зразком.

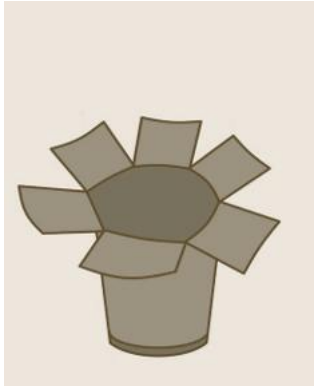

6. Із двох боків заготовки зроби отвори для закріплення ручки.

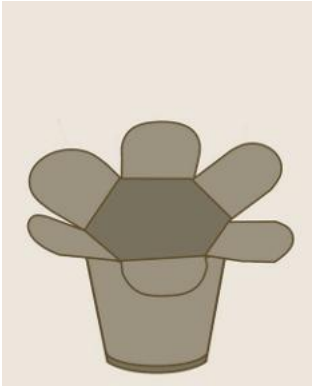

7. Пофарбуй стаканчик. Зачекай, поки висохне фарба.

8. Прикріпи ручку із дроту. Гарна корзинка готова.

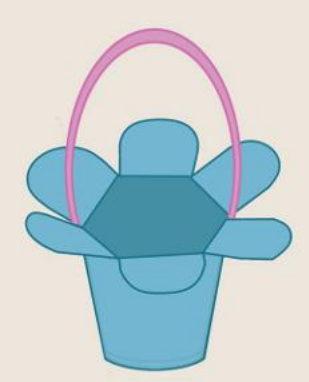

Проліски

1. Підготов усе необхідне для роботи.

2. Від пластикових ложок відріж ручки (можеш звернутися по допомогу до дорослих).

3. Із пластиліну зроби основу квітки.

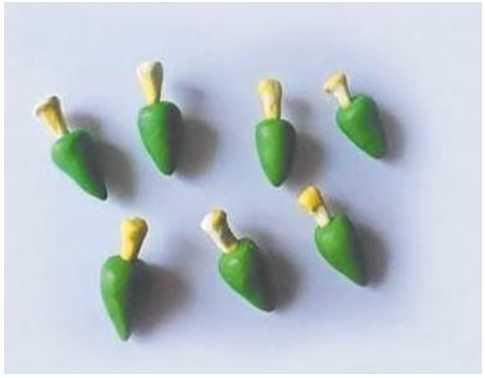

4. Встроми в неї 4 ложки за зразком.

5. Візьми трубочку з-під соку і відріж кінчик. Встроми трубочку у пластилінову кульку.

6. Відріж смужку зеленого паперу. Обгорни трубочку смужкою паперу.

7. Виріж і приклей листочок.

8. Зроби багато пролісків і помісти їх у корзинку.

Ось такі квіти можна виготовити з пластикових ложок. Обери зразок, що тобі сподобався. Підготов необхідні для роботи матеріали та інструменти. Виготов виріб.

Декоративна кулька

1. Надуй повітряну кульку завбільшки з яблуко.

2. Змасти нитки клеєм. Обмотай ними повітряну кульку.

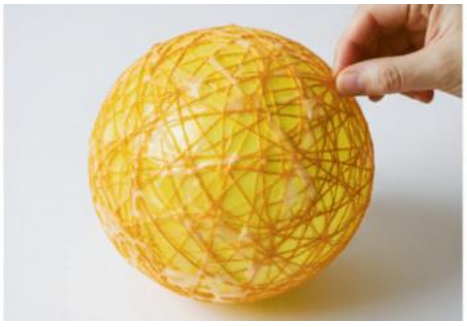

3. Коли нитки висохнуть, проколи кульку голкою і акуратно витягни її.

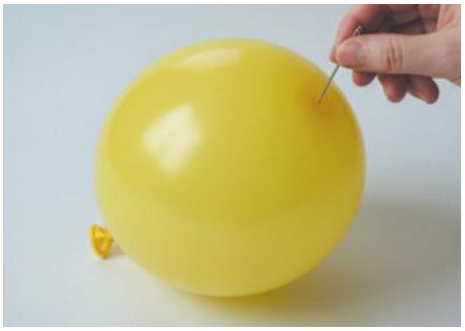

Із таких кульок ти зможеш виготовити новорічні іграшки, гірлянди.

Сніговик

Для роботи тобі знадобляться: кольорові шкарпетки для одягу й білі для тулуба сніговика, ґудзики, намистинки, серединка олівця, крупа, нитки.

1. Візьми білу шкарпетку й відріж її нижню частину.

2. З одного боку міцно зав'яжи шкарпетку нитками. Це буде тулуб.

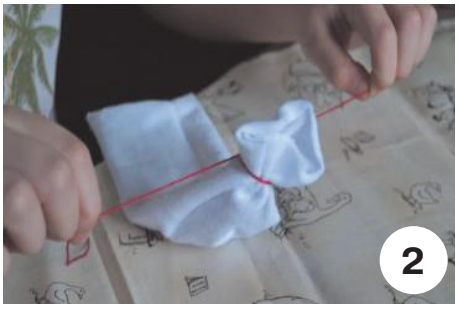

3. Наповни тулуб крупою до половини, зав'яжи ниткою. Це буде животик. Потім наповни крупою іншу половину і теж зав'яжи ниткою. Це буде голова.

4. Розріж кольорову шкарпетку за зразком.

5. Верхню частину шкарпетки надягни на тулуб. Це буде одяг сніговика.

6. З нижньої частини шкарпетки зроби шапочку.

7. Зроби сніговику очі. Прикрась одяг. Для цього приший ґудзики.

8. Із серединки олівця зроби носик. Сніговик готовий. Можеш зробити йому друга.

Чарівні кульки

Для роботи тобі знадобляться: картон, кольоровий папір, нитки, голка, ножиці, клей.

Для того, щоби зробити кульку, треба підготувати шаблон із картону. Тобі знадобляться 2 таких шаблони.

Склади два шаблони разом. Візьми товсті шерстяні нитки й обмотай ними шаблони за зразком. Нитки мають повністю закрити шаблони. Зроби так декілька разів.

Намотані нитки розріж ножицями поміж картонними шаблонами. Якщо тобі буде важко це зробити, попроси допомоги дорослих. Шаблони акуратно роздвинь, але не знімай. Зав'яжи нитку посередині між шаблонами. Після цього шаблони можна зняти. Розпуши нитки та зроби кульку.

Роздивися свою кульку. Вона дуже м’яка й пухнаста. Подивися, що можна з неї зробити, якщо додати ще одну.

Зв’яжи 2 кульки разом. Додай дрібні деталі: ніс, вушка, лапки, очі. Виріж їх із паперу і приклей.

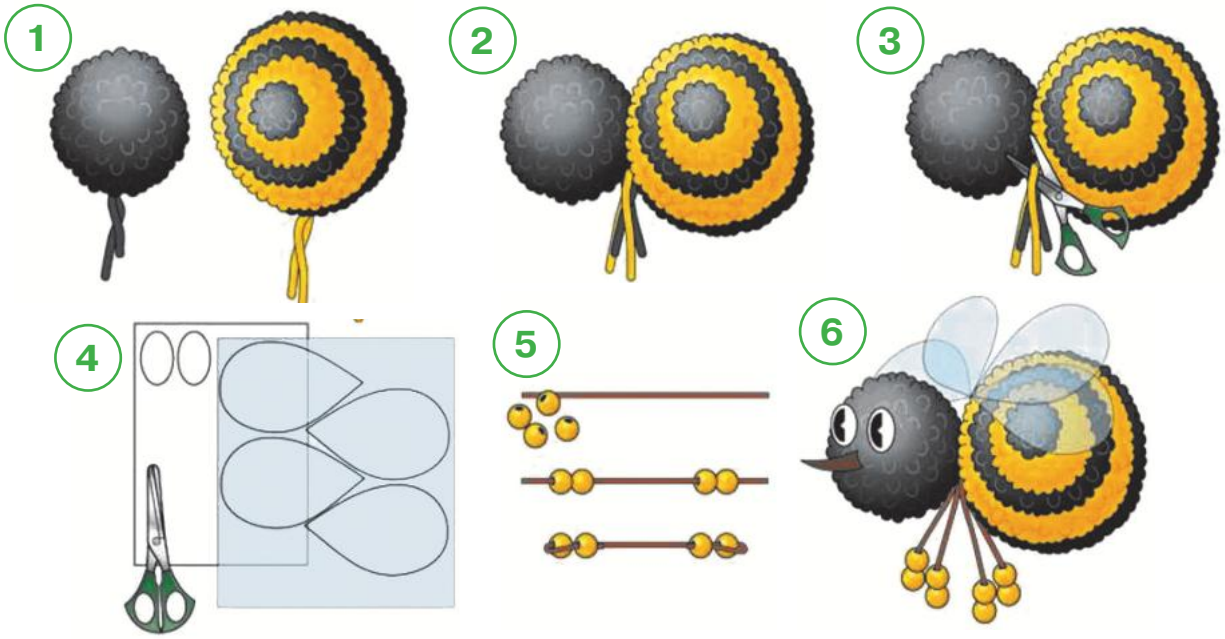

Великодній кошик

Спробуй виготовити виріб за малюнками.

Коробочка для подарунків

1. На картоні обведи шаблон коробочки.

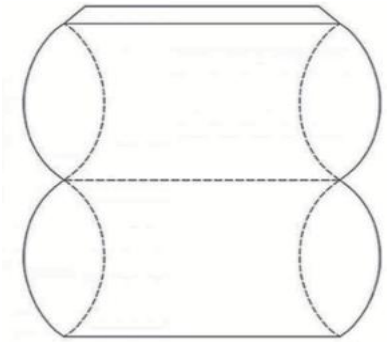

2. Виріж деталь коробочки і за контурами зігни її.

3. Склади коробочку.

4. Для прикрашення коробочки з кольорового паперу виріж деталі квітки.

5. Приклей до основи квітки пелюсточки.

6. Наклей на коробку тоненькі зелені смужки та квітку.

Спробуй виготовити виріб за малюнками.

Оформлення подарунків

Подарунки можна покласти у гарну коробку або загорнути у папір і прикрасити бантом.

Зав’язування банта

Прикраса для подарунків

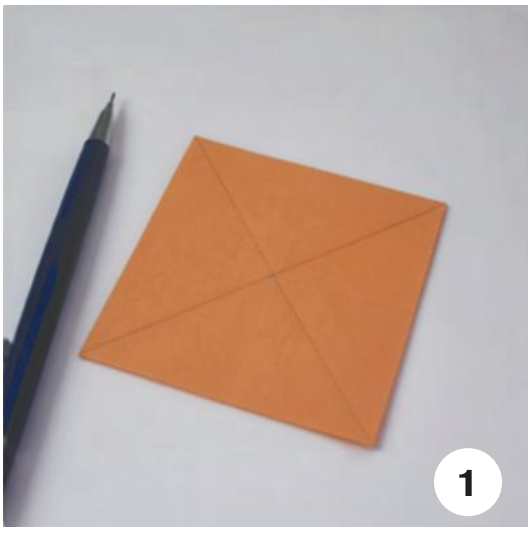

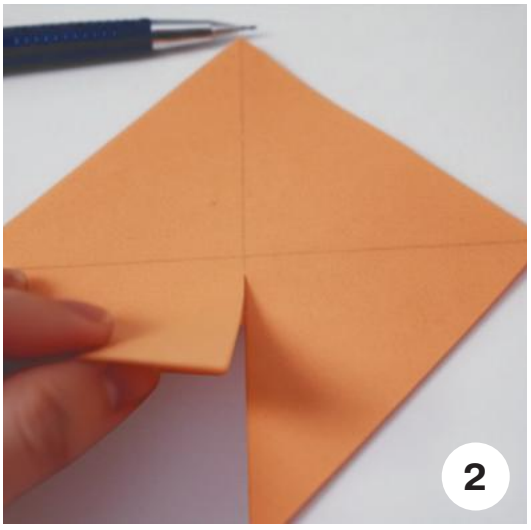

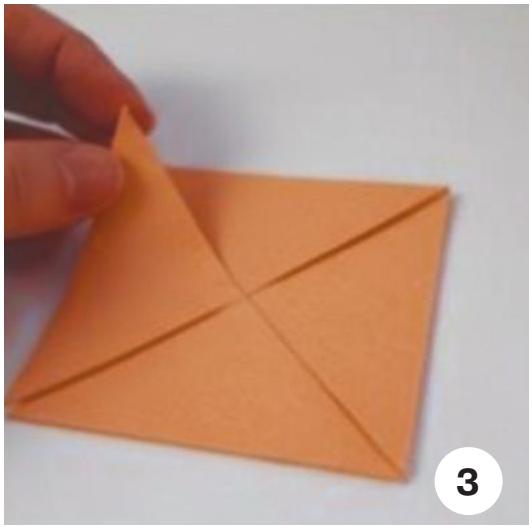

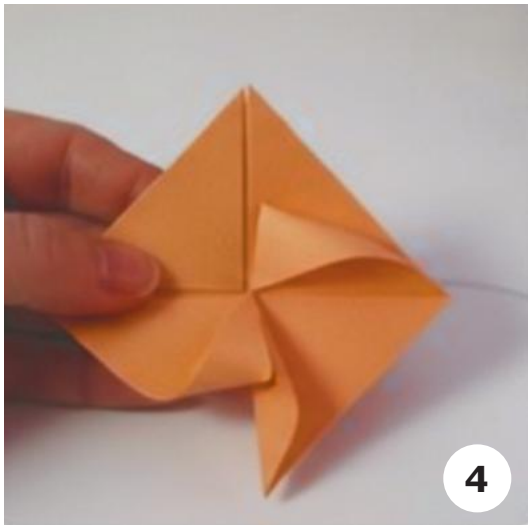

Виготовлення банта з паперу

1

2

3

Загортання подарункової коробки у папір

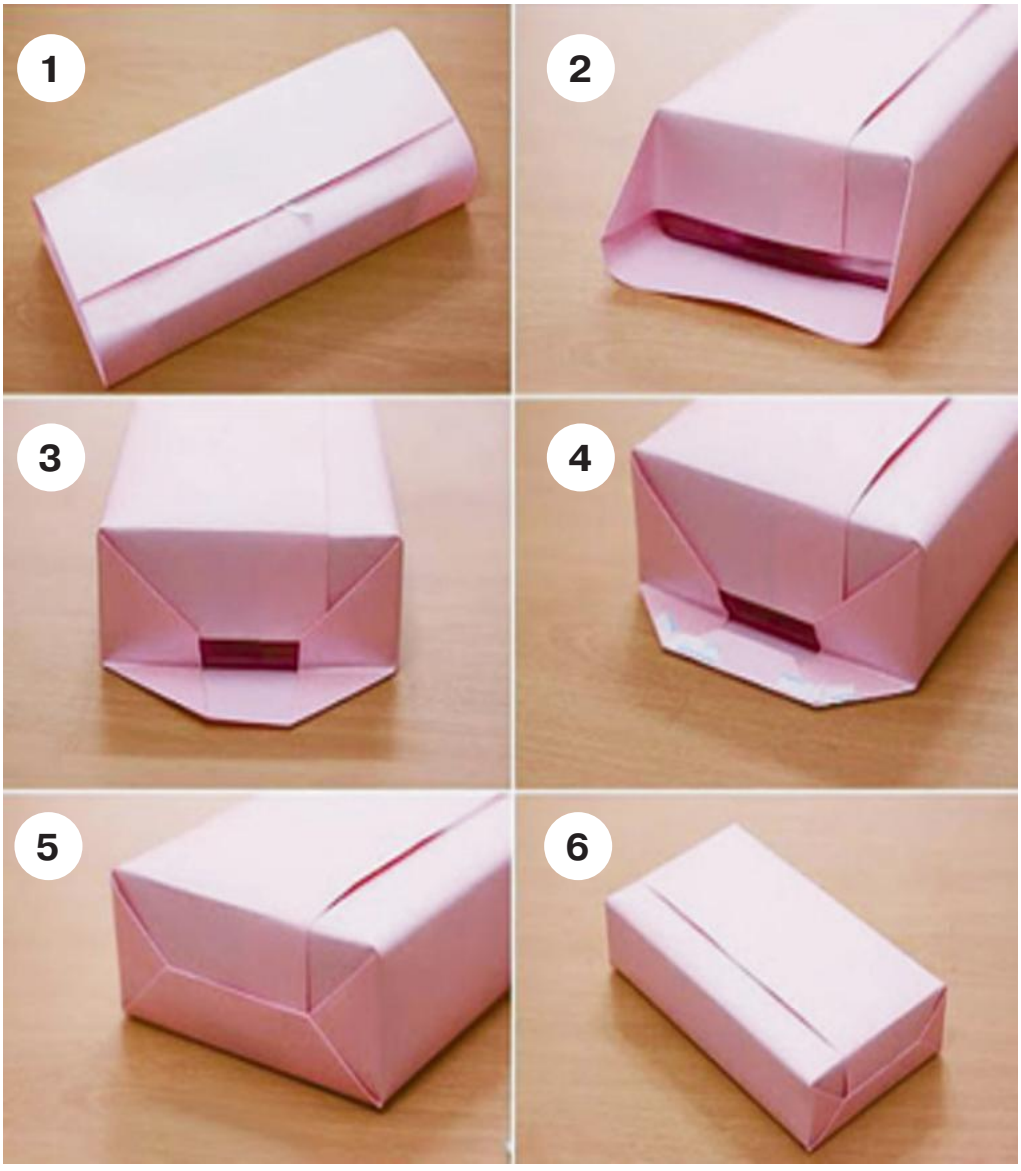

Спробуй виготовити виріб за малюнками.

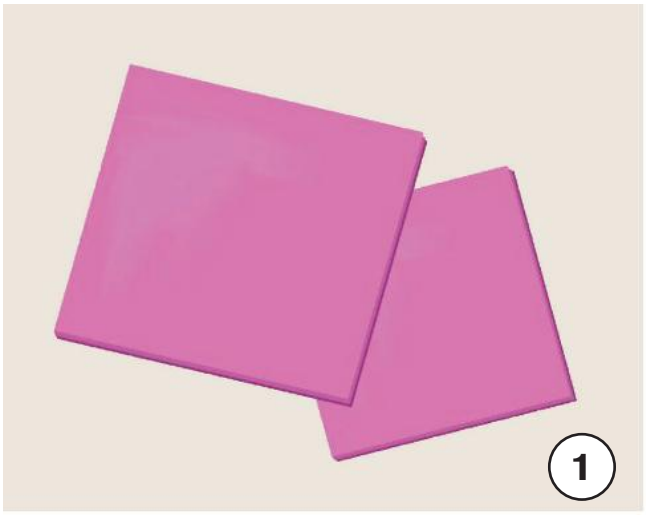

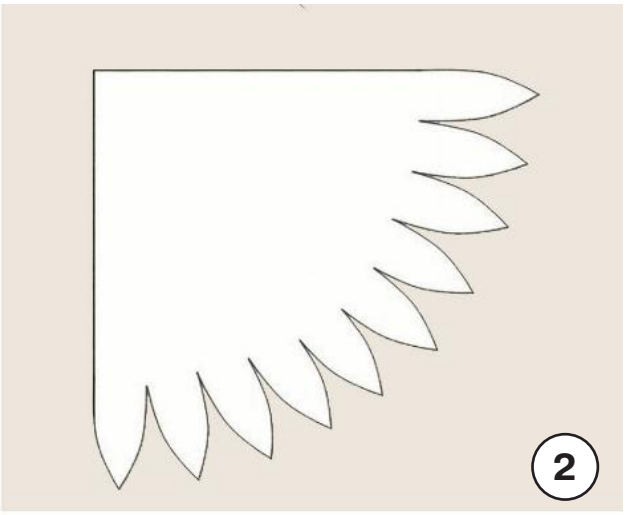

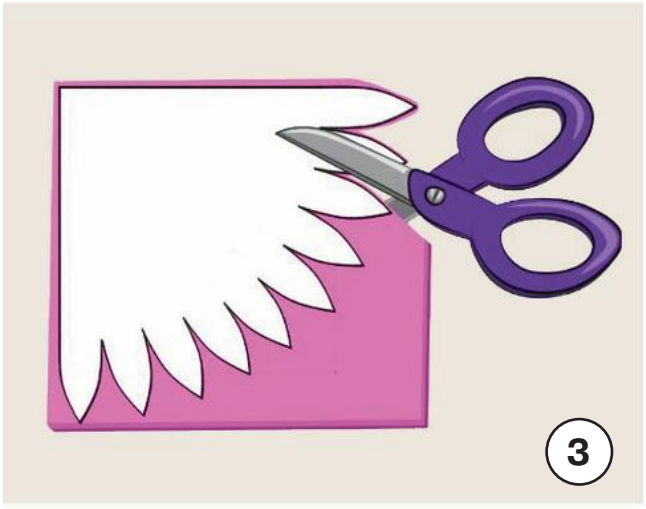

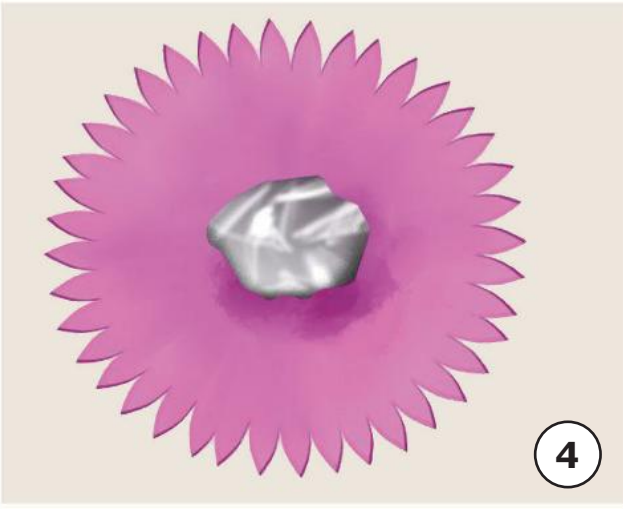

Як правильно вручати подарунок? А як приймати? Допоможи героям, підкажи, хто з них робить правильно, а хто — неправильно. Розкажи чому.

Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтво

З давніх-давен на Україні з покоління в покоління народні майстри передають свої ремесла наступним поколінням. Вишивальниці і ткалі, гончарі та різьбярі, килимарі та бондарі, що жили й працювали в селах і містах, виробляли найрізноманітніші речі побуту.

Український народ здавна славив працю й людей праці. Адже все, що оточує нас — будівлі, меблі, одяг, підручники, — все створене зусиллями багатьох людей.

Коріння сучасних професій глибоко сягає в давнину, бо тісно пов'язане з розвитком історії і культури, науки й техніки, народу в цілому.

Гончарство

Вишивання

Плетіння

Ткацтво

Писанкарство

Ковальство

Як робляться тканини?

— З чого одяг у людини? Ну звичайно ж із …

— Тканини!

— З чого робляться тканини? Із травинок? З павутини? І на вас, і на мені з павутини одяг?

— Ні!

— А із чого ж утворили нам тканини ці усі?

— Із ниток!

— Нитка! Робиться вона із тонкого …

— Волокна!

— Є волокна натуральні: вовняні і конопляні, і природні шовкопрядні, і лляні, і …

— Бавовняні!

— Хто? Які майстри чудові роблять нитки кольорові?

Розглянь малюнки та спробуй розповісти, з допомогою вчителя, як роблять нитки.

Доповни потрібними словами вірші про представників різних професій.

Є в садках чарівники,
яких звуть … .

садівники

Треба всім захисника,
знавця лісу … .

лісника

Вироби декоративно-ужиткового мистецтва

Декоративно-ужиткове мистецтво — це вид народної творчості. Мальований глечик, ошатна писанка, вишитий рушник та багато інших виробів є декоративними, тобто вони прикрашають наше життя. І водночас ми користуємося ними в побуті. Отже, це ужиткові вироби.

Розглянь малюнки. Які з виробів декоративно-ужиткового мистецтва використовує твоя родина?

Панно

Матеріали:

- насіння гарбуза;
- насіння кавуна;
- насіння дині;
- картон;
- пластилін

1. Нанести на круглу картонку основу тонкий шар пластиліну

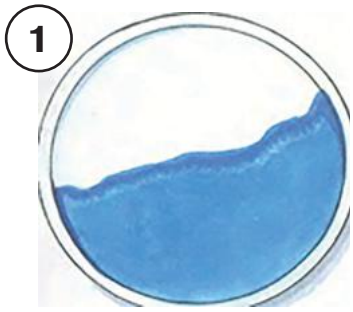

2. За зразком виклади насіння

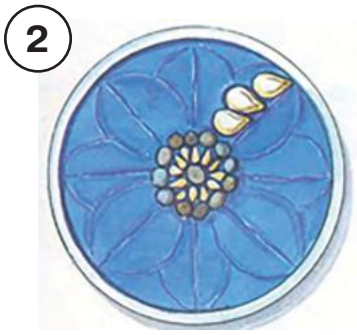

Вибери зразок для виготовлення панно.

Будинок для кожної людини — найголовніше місце на землі. І багато хто вважає, що зберігати його потрібно не тільки за допомогою замка і ключів, регулярного прибирання та підтримання затишку, але й за допомогою оберегів.

Оберіг оберігає житло, родину, яка там живе.

Оберіг «Сонечко»

1. Візьми дріт і нанизай на нього одну велику яскраву намистину.

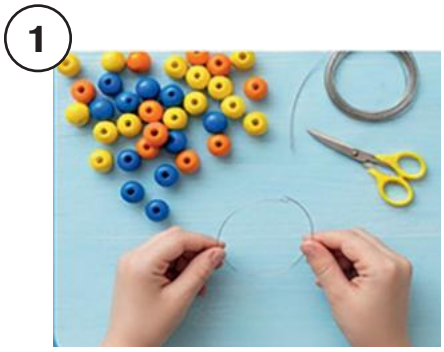

2. Просунь обидва кінці дроту через наступні 5-6 намистин з різних сторін, щоб утворилося кільце навколо центральної намистини.

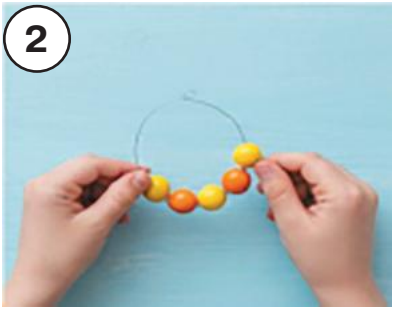

3. На кожен кінець дроту нанизуй по 3-4 намистини іншого кольору. Поверни дріт назад через усі намистини, крім останньої.

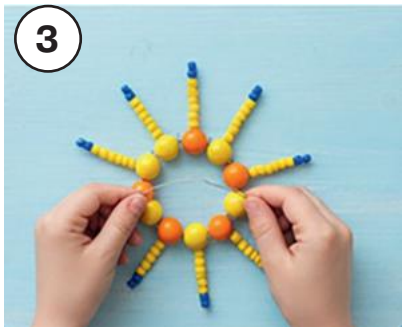

4. Скрути кінці дроту разом, зробивши невелику петельку. Протягни скрізь петельку стрічку або нитку.

Великоднє яйце

1. Підготуй яйця.

2. Вибери та виріж мотиви на серветці. Залиш тільки верхній шар із малюнком.

3. Приклади вирізаний мотив до яйця. Поверх мотиву пензликом нанеси клей.

4. Наклеюй мотиви,поки не покриєш всю поверхню яйця.

Основи побуту

Культура харчування

Уміння поводитися за столом і правильно користуватися столовими приладами характеризує загальний рівень культури людини.

Правила поведінки за столом:

1. Не сиди занадто близько чи далеко від краю столу.
2. Не клади лікті на стіл.
3. Сиди на стільці прямо, не згинаючись над тарілкою.
4. Не діставай самостійно страву, що знаходиться далеко від тебе. Краще попроси про це сусіда.
5. Не їж поквапливо.
6. Серветку для індивідуального користування поклади на коліна. Витирай губи й руки паперовою серветкою.
7. Їжу на тарілку накладай спеціальною ложкою чи щипцями.
8. Хліб, фрукти, печиво бери руками.

Розглянь малюнки. Хто з дітей правильно поводиться за столом, а хто – ні? Чому?

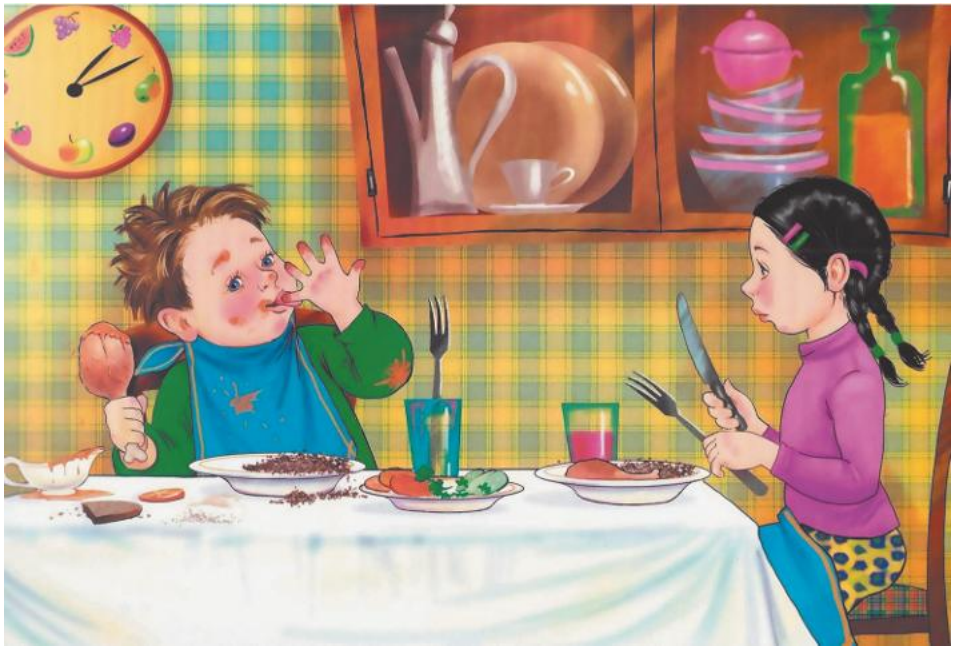

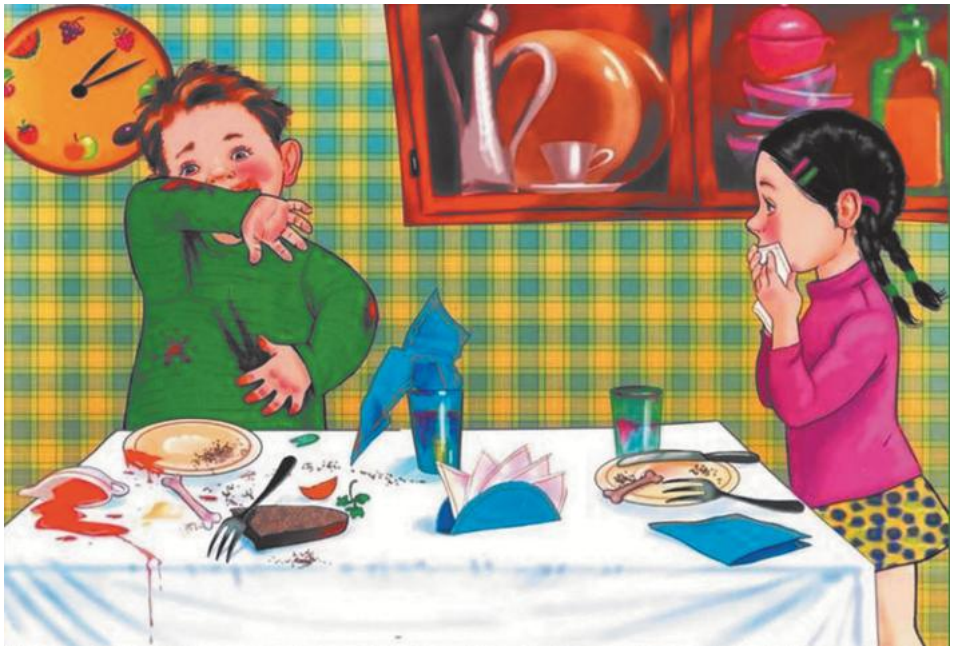

Столовий посуд

Столовий посуд з'явився дуже давно. З давніх часів люди намагалися прикрасити й урізноманітнити посуд. Для його виробництва використовували дерево, метал, скло, кераміку тощо. Існує багато видів столового посуду.

Столові прибори

Ложка створена для гарячих страв. Нею також кладуть цукор у чай і розмішують, дістають фрукти та ягоди з компоту, їдять тістечка.

Виделка допомагає їсти тверду їжу (овочі, м'ясо, фрукти), наколюючи та підносячи її до рота.

Ніж використовують, щоб розрізати їжу на маленькі шматочки.

Сервування столу

Сервування столу — це підготовка столу, за яким відбудеться частування. Воно передбачає правильне розташування столових приборів та інших столових предметів: скатертини, посуду, приборів, серветок.

Розглянь малюнки. На них зображено правильно сервірований стіл.

Потренуйся за малюнками правильно сервувати стіл:

Приготування бутербродів

Бутерброд — це страва, що складається зі скибки хлібу та інших продуктів..

Для бутербродів використовують різноманітні продукти: сир, яйця, відварене м'ясо, ковбасу, рибу тощо.

Прості бутерброди. Їх готують з одного виду продуктів.

Складні бутерброди. Їх готують з кількох продуктів, які поєднуються за смаком.

Послідовність приготування бутерброду:

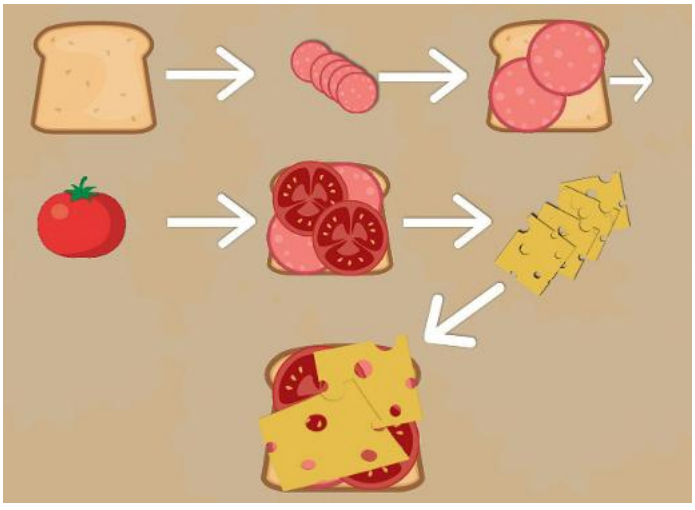

Солодкі бутерброди

Для солодких бутербродів використовують кекс, печиво, хліб, масло, шоколадну пасту, варення, ягоди та фрукти.

Розглянь зображення продуктів. Назви їх. Які з них можна використати для приготування солодких бутербродів?

Розглянь зображення. З яких фруктів і ягід зроблені ці страви?

Такими стравами можна пригостити своїх родичів та друзів.

зміст

Робота з папером і картоном 3

Об'ємна аплікація 4

Півник 4

Рибка 5

Павич 7

Об'ємні вироби 9

Квітка 9

Сонечко 10

Гербера 11

Гіацинт 12

Троянда 15

Смачна цукерка 16

Слоненя 17

Метелик 18

Їжачок 19

Настінна прикраса «Полуниця» 21

Кулькова прикраса 23

Ластівка 24

Виготовлення виробів у техніці оригамі 25

Жабка 26

Банани 27

Кавун 28

Жираф 29

Будинок 30

Сукня 31

Пальто 32

Робота з текстильними матеріалами 33

Нитки та їх застосування 33

Ґудзики 35

Тканина 36

Робота з голкою та ниткою 40

Види швів 41

Вироби з ґудзиків 46
Букет 46
Аплікації із ґудзиків 47
Фоторамка 47
Сова 48
Китиці 49
Виготовлення виробів із ниток 52
Портрет 53
Пташка 54
Дівчинка і хлопчик 56
Снігур 57

Конструювання 59
Вироби з пластмасових флаконів 59
Принцеса 61
Вироби з пластикових пляшок 63
Вироби з дерев'яних паличок 64
Будинок 65
Скринька 66
Корзинка 67
Літак 69
Вироби з картону та паперу 72
Композиція «У селі» 72

Кімнатні рослини 76
Догляд за кімнатними рослинами 78
Весняні роботи в саду та квітнику 81
Весняні роботи на городі 83
Підготовка насіння до висівання 85
Висівання насіння в ящики й у відкритий ґрунт 86

Виготовлення подарунків 89
Вітальна листівка 89
Букет 91
Веселе сонечко 92
Бджілка 94
Корзинка 95
Проліски 96
Декоративна кулька 98
Сніговик 99
Чарівні кульки 100
Великодній кошик 103
Коробочка для подарунків 104
Оформлення подарунків 105
Зв'язування бантів 106
Прикраса для подарунків 106
Виготовлення банта з паперу 107
Загортання подарункової коробки у папір 108
Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтво 111
Як робляться тканини? 112
Вироби декоративно-ужиткового мистецтва 114
Панно 115
Оберіг «Сонечко» 116
Великоднє яйце 117
Основи побуту 118
Культура харчування 118
Столовий посуд 120
Столові прибори 120
Сервування столу 121
Приготування бутербродів 122
Солодкі бутерброди 123

Навчальне видання

Олена ЧЕБОТАРЬОВА
Вікторія ГНАТЕНКО

ТЕХНОЛОГІЇ

підручник для осіб з особливими
освітніми потребами (F 70)

4 клас (у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Відповідальний редактор *О. Костюченко*
Редактори *Я. Оса, З. Вовк*
Макет обкладинки *Ж. Осипова*
Комп'ютерна верстка *А. Басараба*

У підручнику використано ілюстративний матеріал
з відкритих джерел мережі «Інтернет»,
матеріали фотобанку Shutterstock та матеріали фотобанку Freepik.
Усі матеріали в підручнику використано з навчальною метою відповідно до
законодавства України про авторське право і суміжні права. Бренди та ресурси
зображуються лише з освітньою метою та не є закликом до їх купівлі / відвідування.

Формат 84x108/16.
Ум. друк. арк. 13,44. Обл.-вид. арк. 10,75.
Наклад 9367 прим.
Зам. № 26-06-2906

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО АТЛАНТ»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7928 від 08.09.2023
Адреса редакції: 02095, м. Київ, вул. Княжий Затон, буд. 9а, офіс 369
Email: atlant_publishing@ukr.net

Віддруковано у ТОВ «ПЕТ», вул. Максиміліанівська,17, м Харків, 61024
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6847 від 19.07.2019 р.

